

**ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ШУМАРСТВА
"ШУМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ" а.д. СОКОЛАЦ
- Дирекција Јавног предузећа -
С О К О Л А Ц**

ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2008. ГОДИНУ

Соколац, децембар 2007. године

I УВОД

Шумарство представља привредну грану која се бави узгојем, гајењем и искоришћавањем шума. Поред непосредних привредних користи, вриједност шума је и у њиховим еколошким и социјалним функцијама које се манифестују у виду регулације влажности и падавина, конзервације земљишта и станишта бројне дивљачи, оне су основ стабилизације биосфере и општег еко система, односно стабилизације и одржавања здраве човјекове и радне средине.

Савремени концепт газдовања шумама треба форсирати у циљу стварања услова за максимално остваривање већине функција шуме. Поред максималне продукције дрвета, односно продукције других добара, циљ је и остваривање бројних заштитно - регулаторних и социо - културних функција шуме. Основни циљ газдовања шумама је да се осигура трајно газдовање кроз коришћење и проширење истих.

Измјенама и допунама Закона о шумама ("Сл. гласник РС", број: 91 од 20.09.2006. године) регулисано је да "Шумама и шумским земљиштем у власништву Републике Српске управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде". Даље је предвиђено да ће Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде "на основу уговора пренијети право коришћења и експлоатације државних шума и шумског земљишта, укључујући и обавезе одржавања, на Јавно предузеће шумарства које ће се организовати као друштво капитала - акционарско друштво, у складу са Законом о јавним предузећима и Законом о предузећима. Пренос права и обавеза ће бити регулисан уговором". Истим чланом 2. став 2. Измјена и допуна поменутог Закона речено је:

"Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде ће закључити генерални уговор са Јавним предузећем шумарства "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац".

У периоду израде овог Плана уговор са Министарством није потписан, а то се очекује у најскорије вријеме, одмах по изради новог Закона о шумама.

Измјенама и допунама Закона о шумама, обавезе и одговорност на управљању и газдовању шумама ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац, нису умањене него је наглашена већа одговорност и транспарентност пословања, те унапређење унутрашње и вањске контроле, јачање инспекцијског надзора, као и јачање самих институција које проводе надзор над законитошћу пословања Предузећа.

Пословна и развојна политика Јавног предузећа и организационих дијелова утврђује се планским документима, односно плановима развоја и програмима рада у складу са Законом и Статутом.

Послови, мјере, задаци и активности у Производно-финансијском плану свих организационих дијелова и Предузећа у цјелини су првенствено усмјерени на чување и заштиту шума, његу и одржавање постојећих шумских култура, нова пошумљавања, унапређење и развој сјеменско - расадничке производње, искоришћавање шума (сјеча, израда, привлачење и реализација шумских дрвних сортимената) у складу са реалним могућностима шумских састојина и одредбама шумско - привредних основа, приоритетима инвестиционих улагања, унапређење

стања у ловиштима којима газдују шумска газдинства, као и на пружању квалитетнијих и правовремених стручних услуга у газдовању приватним шумама.

Доношењем Закона о јавним предузећима ("Сл. гласник РС", број: 75/04) створена је обавеза свих јавних предузећа (предузећа која обављају дјелатност од општег интереса и предузећа у којима држава има учешће више од 50 %) да израђују Трогодишњи план пословања.

Наше Предузеће је, у складу са Законом о јавним предузећима, донијело Трогодишњи план пословања за период 2006 - 2008. година, који је усвојила Влада Републике Српске у фебруару 2006. године и који је база за израду годишњег Производно-финансијског плана за 2008. годину са одређеном корекцијом структуре производње и реализације шдс (у Трогодишњем плану подаци се узимају из ШПО, а у годишњем плану подаци су узети из изведбених пројеката) и осталих елемената плана везано за тржишна кретања.

Предузеће ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац је процес трансформације, у складу са Законом о јавним предузећима, завршило до краја 2005. године регистрацијом, као јединствен правни субјекат који у саставу има 27 организационих дијелова, без својства правног лица, тако да је протекла 2007. година била друга година пословања у новом организационом облику.

Статутом Предузећа је регулисано да, поред Законом о јавним предузећима преузете обавезе израде Трогодишњег плана пословања, остаје и обавеза израде годишњих планова пословања чији је задатак конкретизација планираних пословних задатака, прилагођавање евентуалним измијењеним околностима, односно кретањима на тржишту и економском окружењу.

Основ за припрему и доношење Плана су обавезе у газдовању шумама и ловиштима, утврђене Законом о шумама, Законом о ловству, Законом о јавним предузећима, подзаконским прописима, шумско-привредним и ловним основама, пројектима за извођење радова у шумарству, "Мјерама за унапређење квалитета и евиденције производње", Смјерницама за израду трогодишњег плана пословања за период 2006 - 2008. године, и Смјерницама за израду годишњег производно-финансијског плана за 2008. годину.

II ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОСЛОВАЊА У 2007. ГОДИНИ

Да би што реалније израдили план пословања, маркирали присутне проблеме и одредили основне правце будућег дјеловања, неопходно се у кратким цртама осврнути на пословање претходне године.

У години која је иза нас, активност нашег Предузећа била је усмјерена на извршење обавеза проистеклих из шумско-привредних основа, преточених у годишњи план пословања као дио Трогодишњег плана пословања за период 2006 - 2008. године.

Њу карактерише низ активности усмјерених на извршење свих планских задатака од узгоја, заштите и искоришћавања шума, до приоритетног инвестирања, трансформације, ефикаснијег рада и бољег финансијског резултата.

1. Уређивање шума

У току 2007. године вршена је рачунарска обрада података за израду шумскопривредне основе за државне шуме за ШПП "Средње Врбаско", "Чемерничко" и "Ханпијесачко".

Извршено је прикупљање таксационих података са терена за израду шумскопривредних основа за слjedeћа шумскопривредна подручја: Рибничко, Которварошко и Козарачко.

Започело се са прикупљањем теренских података за израду шумскопривредне основе за приватне шуме у општини Нови Град, завршене су шумскопривредне основе за приватне шуме у општинама Источно Ново Сарајево и Шипово, а у току је прикупљање података за писање основе за приватне шуме у општини Соколац.

Настављена је дигитализација карата за три шумска газдинства која су предмет претпроцјене за сертификацију шума (Сјемећ, Лисина и Градишка) и наставило се са дигитализацијом карата за преостала шумскопривредна подручја.

Завршени су пројекти инвестиционо-техничке документације о оправданости крчења шума за општине Калиновик и Лопаре, те Миттал Рудници Приједор, МГ МИНД Мркоњић Град и манастир Кобаш код Србца.

Извршено је пројектовање и урађена инвестиционо-техничка документација за 50 километара шумских камионских путева.

2. Сјеменско-расадничка производња и шумско-узгојни радови

По први пут у области Шумарства на подручју РС и БиХ извршена је обука за звање **Берач шумског сјемена**. Обука је извршена у сјеменском објекту бијелог бора Шумског газдинства "Оштрељ-Дринић" Дринић и трајала је недељу дана. Предмет обуке су била теоретска предавања и практична обука пењања на стабло и брање шишарица. Од 10 полазника, 8 их је са успјехом завршило обуку гдје им је и уручено Увјерење о успјешно завршеној обуци и стицању интерних квалификација **Берач шумског сјемена**.

По први пут је урађен **изведбени пројекат генетских мелиорација** и уређење сјеменске састојине смрче у ШГ "Чемерница" Кнежево и храста китњака у Шумског газдинству "Бања Лука" Бања Лука.

Као и сваке године, урађена је дистрибуција садног материјала и Шумска газдинства су на вријеме обезбијеђена садним материјалом за пошумљавање. Повећана је производња садница, као и удио садница са обложеним коријеном.

У овој години настављена је позитивна пракса да се у "Центру за сјеменско-расадничку производњу" за сјетву користи домаће сјеме, које је издвојено из регистрованих сјеменских објеката. Квалитативна и квантитативна структура производње је боља него претходне године.

У оквиру реализације развојних програма у расадницима Центра и "малим – џепним расадницима" набављено је и посијано сјеме љековитог биља. Значајно је напоменути да је у саставу "Центра за сјеменско-расадничку производњу" Добој ушао и расадник "Горња Пухарска" Приједор са 5 ха и 5 радника.

Обим изведених шумско-узгојних радова у високим шумама са природном обновом и шумским културама (проста репродукција), према тренутној оцјени, је задовољавајући. Очекује се извршење плана око 90%, посматрано вриједносно. Када су у питању високе деградиране шуме, изданацке шуме, голети способне за пошумљавање и културе које се још воде као голети у ШПО (проширена репродукција), обим ових радова није задовољавајући, и очекује се остварење од 62 % у односу на план. Овај подбачај највећим дијелом је узрокован недовољним и неблаговременим приливом средстава за проширену репродукцију шума и неповољним временским приликама у јесен 2007. године, када је требао бити урађен већи дио планираних радова.

3. Заштита шума

Заштита шума се проводи по Програму мјера и активности на заштити шума, Плану заштите шума и објеката од пожара, Оперативном плану заштите од пожара, те по правилницима и законским прописима из ове области.

- Проведене су све превентивне мјере на заштити шума од пожара и од штетних инсеката.

- 2007. годину карактерисало је лјето са високим температурама и малом количином падавина, што је био предуслов за велики број шумских пожара који су изазвани антропогено. Највеће проблеме су имали следећи организациони дијелови : "ЦГК Требиње", ШГ "Панос" Вишеград и ШГ "Ботин" Невесиње.

- Активност на пољу заштите од губара је континуирани наставак радова из претходне године. У раном прољетном периоду 2007. године извршено је сакупљање јајних легала губара на подручју ШГ "Бања Лука", а која због лоших временских услова и ангажовања радне снаге на извођењу шумско-узгојних радова нису сакупљена у јесен 2006. године. У септембру 2007. године извршен је мониторинг здравственог стања шума са аспекта присуства јајних легала губара и констатовано је да је у шумама којима газдује ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац популациони ниво губара на нормали.

- У свим шумским газдинствима проведене су мјере на заштити шума од поткорњака. Заштита шума од поткорњака базира се на сјечи случајних ужитака, те примјени агрегационих феромонских препарата за контролу и сузбијање сипаца смрче. Највеће проблеме као и у претходном периоду има ШГ "Горица" Шипово, гдје су на снази и даље мјере за појачано сузбијање поткорњака.

Присутни су проблеми:

- појачано присуство боровог четника на подручју ЦГК Требиње,
- присуство имеле јеле у већем броју организационих дијелова,
- бесправних сјеча и промета,
- неажурност судова у рјешавању поднешених пријава,
- недовољна контрола извођења радова на искоришћавању шума, у смислу успостављања шумског реда, те потпуног провођења пројектних рјешења, уз изостанак или недовољан контролни рад лица задужених за реализацију одредаба пројеката за извођење.

4. Искоришћавање шума

Према расположивим подацима очекује се извршење плана производње шдс у све три фазе са процентом од 95 %, што се може сматрати сасвим задовољавајућим, с обзиром на недовољан број квалитетних извођача радова у шумарству, честу појаву пропадања оглашених тендера за извођење радова, што у доброј мјери одгађа или онемогућава извршење плана зацртаних задатака из области искоришћавања шума. Овоме треба додати и рану појаву снијега у четвртном кварталу, што је створило додатне тешкоће у смислу умањења производње шдс.

Залихе су сведене на оптималне, а ефекти реализације шдс дају добре финансијске резултате. Према оцјени, очекује се да просјечна цијена продаје по једном метру кубном буде већа од планиране за 3 КМ. Веће цијене од планираних очекујемо код свих дрвних сортимената. Овако добри финансијски ефекти проистичу из повољне процентуалне заступљености вриједнијих дрвних сортимената, као и из продаје шдс путем лицитације.

За унапређење квалитета и евиденција производње донешене су:

- мјере с посебном поентом на квалитетном и стручном кројењу сортимената, основном предуслову за бољи сортиментни напад,
- јединствене евиденције,
- израђен Правилник о поступку уступања радова у шумарству, прилагођен донешеним прописима,
- јединствене норме и калкулције.

У завршној фази је имплементација пројекта информационог система у сфери комплетног обухвата производње и формирање јединствене базе података по свим сегментима.

Радови на искоришћавању осталих шумских производа су практично на почетку и нема значајнијих активности. Успјешнији рад и већи ефекти се могу очекивати доношењем дугорочног програма развоја шумарства у Републици Српској и националне шумарске политике Републике Српске, кадровским јачањем у организационим дијеловима, упутствима за рад, те обезбјеђењем пратећих објеката (хладњача, магацина) и тржишта. Организованог прикупљања и откупа осталих шумских производа (гљиве, љековито биље, шумски плодови, пужеви итд) није било, као ни прихода по том основу у складу са чланом 53 Закона о шумама. Искоришћавање шљунка, пијеска, камена врши се за властите потребе у складу са Законом.

Активности у ловиштима одвијају се у складу са законским прописима, ловним основама и Планом. Неопходно је ускладити активност са новим Законом о ловству, појачати активности на чувању и заштити дивљачи, те санирању и обнови ловних објеката.

5. Инвестициона улагања

План инвестирања неће бити остварен у планираним оквирима, премда су приоритетна улагања усмјеравана у:

- биолошке инвестиције,
- изградњу и реконструкцију шумских камионских путева,
- шумскопривредне основе и
- информациони систем.

Разлог неизвршењу је углавном финансијске природе, односно недостатак квалитетних средстава и компликована и дуготрајна процедура додјеле уговора извођачима радова прописана Законом о јавним набавкама БиХ. У плану инвестиција за 2007. годину 40 % укупних улагања чине материјално-техничка средства за опремање прве и друге фазе производње, те одржавање шумских камионских путева Предузећа у нивоу 30 % потребних капацитета, чији је само мањи дио набављен у 2007. години, а набавка остатка се очекује у току 2008. године.

Опредјељење органа управљања је да би и убудуће требало задржати досадашње приоритете улагања.

Квалитетно инвестирање захтијева:

- израду и доношење плана инвестиција,
- прибављање одређених сагласности и дозвола, именовање надзорног органа, испостављање ситуација (привремених и окончаних) за шумскоузгојне радове и путеве, технички пријем, употребне дозволе и колаудационе записнике, који уз пратећу документацију чине основ за укњижавање основних средстава.

6. Финансијски резултат и мјере финансијске консолидације

По садашњим процјенама очекује се позитиван финансијски резултат у Предузећу као цјелини.

Због различитих услова привређивања неки организациони дијелови Предузећа имају тешкоћа у пословању кад се тиче ликвидности и финансијског резултата пословања, чему су добрим дијелом допринијеле велике обавезе по основу раније искоришћених, а невраћених кредита и репрограмираних осталих обавеза, са једне стране и ненаплаћених потраживања од бивших државних индустрија, са друге стране.

Стога се намеће, као трајан задатак, провођење мјера финансијске консолидације, што подразумијева:

- потпуно извршавање зацртаних планских задатака,
- повећање учешћа више вриједних сортимената,
- спровођење донешених мјера с посебним освртом на боље кројење шумских дрвних сортимената,
- програмско рјешавање вишка радне снаге,
- провођење мјера штедње на свим нивоима,
- свођење свих залиха на оптимум,
- бољу наплату и одабир солвентнијих купаца,
- утуживање дужника,

- репрограмирање и коначно рјешење дуготрајног дуга државних предузећа дрвне индустрије,
- инвестирање у утврђене приоритете, а у складу са могућностима.

7. Цертификација шума

У периоду од 29.05.-01.06.2006.г проведена је предпроцјена у процесу сертификације газдовања шумама. Припремљене процедуре у ЈП "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац за групну сертификацију су оцијењене као добре и требају се у цјелости примијенити у свим организационим дијеловима. Провјером у шумским газдинствима "Сјемећ", "Лисина" и "Градишка" утврђено је да се процедуре примјењују и да је остварен велик напредак када је у питању уклањање бесправно одложеног смећа, кориштење ХТЗ опреме, безбједност радника и заштита здравља радника, контрола висине штете на стаблима и земљишту, идентификација и заштита ријетких и угрожених врста флоре и фауне, идентификација, издвајање и заштита шума високе заштитне вриједности, надзор над извођењем радова, консултације са локалном заједницом, транспарентност у раду и друге активности. У периоду од 22. до 26. октобра извршена је главна процјена у процесу сертификације у Дирекцији Јавног предузећа и шумским газдинствима: "Лисина" Мркоњић Град, "Сјемећ" Рогатица и "Градишка" Градишка. Након детаљног прегледа документације и радова на терену од стране независног акредитационог тијела SGS QUALIFOR из Словачке констатовано је да је газдовање шумама прилагођено Међународним FSC стандардима и да ће предложити FSC вијећу издавање сертификата за групу од ова три шумска газдинства, чији ће носилац бити Дирекција Предузећа. Овим је показана одређеност Предузећа да шумама газдује у складу са FSC стандардима и да ће процес сертификације завршити у свим државним шумама. Правилима функционисања групне шеме сертификације газдовања шумама је предвиђена могућност учлањења у групу и власника приватних шума, под условом да се правила групе у потпуности поштују.

8. Остале активности

Активности на имплементацију информационог система у организационим дијеловима и увезивање на нивоу цијелог Предузећа спроводе се по планираној динамици.

У току је обука кадрова у шумским газдинствима за кориштење Програма катастра шума и шумског земљишта.

Завршен је Програм узгоја и заштите шума, те слиједи тестирање програма, обука кадрова и његова инсталација.

До краја године очекује се завршетак Програма за изведбене пројекте, а почетком следеће године његова инсталација и примјена.

Инсталацијом рутера омогућено је формирање јединствене базе података на нивоу Дирекције Предузећа, што нашем Предузећу даје сасвим нову димензију

и завидан рејтинг у доменима електронске обраде података и протока информација.

Послови на превентиви и контроли свих послова са нивоа Предузећа, у циљу правовремене интервенције и отклањања одређених уочених слабости, су стална обавеза и редовно их обавља и њихову реализацију прати Служба интерне контроле. У ту сврху извршена је допуна Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака у Дирекцији Предузећа, према којем је број извршилаца у Служби унутрашње контроле са 4 повећан на 11, те је самим тим ова служба добила на значају.

У складу са Законом о јавним предузећима формиран је Одбор за ревизију и Служба интерне ревизије.

III САДАШЊЕ СТАЊЕ ШУМАРСТВА

У складу са измјенама и допунама Закона о шумама, шумама и шумским земљиштем у власништву Републике Српске управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Јавно предузеће "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац је дужно закључити уговор о преносу права коришћења експлоатације државних шума са Министарства, укључујући и обавезу узгоја, заштите и одржавања шума. Предузеће уједно обавља и стручне послове у приватним шумама.

Своју дјелатност на узгоју, заштити и искоришћавању шума и осталих шумских производа, узгоју и заштити дивљачи у додијељеним ловиштима, пројектовању и научно-истраживачком раду, као и на осталим корисним функцијама шума, наше Предузеће остварује преко 27 организационих дијелова, односно 23 шумска газдинства, "Центра за сјеменско-расадничку производњу", "Центра за газдовање кршом", "Истраживачко-развојног и пројектног центра" и Дирекције Јавног предузећа, који немају својство правног лица.

На основу расположивих података из Катастра шума са стањем 31.12.2006. године Јавно предузеће шумарства "Шуме Републике Српске" располаже, односно газдује и управља са шумама и шумским земљиштем, који су презентирани у следећој табели:

КАТАСТАР ДРВНИХ МАСА ПО КАТЕГОРИЈАМА ШУМА											ОТВОРЕНОСТ ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА					
Категорија	Површина <i>ha</i> <i>КАТ.1</i>	Површина <i>ha</i> <i>КАТ.2</i>	Врста дрвећа	Залиха св. дрвне масе		Прираст свеукупне дрвне масе годишње		План сјеча свеукупне дрвне масе за 10 година	Извршење плана сјеча		Остаје за сјечу свеукупне дрвне масе	Врста саобраћајнице	Површина <i>ha</i>	<i>km</i>	<i>km/1000ha</i>	
				у 000м ³	м ³ /1ha	у 000м ³	м ³ /1ha		до извјеш. године	у извјеш. години						
										у 000м ³						
Високе шуме са природном обновом	459 090.0	452 736.8	Четинари	60 580.4	133.8	1 751.7	3.9	12 673.3	5 372.1	1 018.9	6 282.3	Високе шуме са природном обновом + Шумске културе				
			Лишћари	83 193.3	183.8	2 121.2	4.7	16 034.8	5 041.2	1 345.9	9 647.7					
			Свеукупно	143 773.7	317.6	3 872.9	8.6	28 708.1	10 413.3	2 364.8	15 930.0					
Високе деградиране шуме	23 225.0	22 386.5	Четинари	67.2	3.0	2.4	0.1	8.0	0.6		7.4					
			Лишћари	5 005.3	223.6	113.7	5.1	892.5	123.0	34.0	735.5					
			Свеукупно	5 072.5	226.6	116.1	5.2	900.5	123.6	34.0	742.9					
Шумске културе	60 833.0	47 352.9	Четинари	5 621.8	118.7	384.0	8.1	1 073.7	52.5	17.9	1 003.3	јавни путеви	543 148	1 430.70	2.63	
			Лишћари	1 330.5	28.1	42.2	0.9	338.9	40.6	17.4	280.9	шум.пут. за пр.		4 648.50	8.56	
			Свеукупно	6 952.3	146.8	426.2	9.0	1 412.6	93.1	35.3	1 284.2	Укупно		6079.20	11.19	
Изданачке шуме	174 119.0	166 545.2	Четинари	73.5	0.4	11.9	0.1	2.2	0.1	1.1	1.0	јавни путеви	174 119	1 038.50	5.96	
			Лишћари	18 746.1	112.6	607.9	3.7	3 448.0	489.0	164.4	2 794.6	шум.пут. за пр.		828.80	4.76	
			Свеукупно	18 819.6	113.0	619.8	3.7	3 450.2	489.1	165.5	2 795.6	Укупно		1 867.30	10.72	
Шуме неподесне и привремено неподесне за газдовање		37 227.3	Четинари	2 709.4	72.8	82.7	2.2		195.4	58.8	- 254.2					
			Лишћари	4 239.5	113.9	104.9	2.8		33.4	8.7	- 42.1					
			Свеукупно	6 948.9	186.7	187.6	5.0	0.0	228.8	67.5	- 296.3					
Површине подесне за пошумљавање и газдовање	207 719.0															Површине подесне за пош. и газдовање + Површине неподесне за пош. и газдовање
Површине неподесне за пошумљавање	55 739.0											јавни путеви	263 458	348.60	1.32	
												шум.пут. за пр.		284.20	1.08	
												Укупно		632.80	2.40	
Укупно	980 725.0	726 248.7	Четинари	69 052.3	95.1	2 232.7	3.1	13 757.2	5 620.7	1 096.7	7 039.8	јавни путеви	980 725	2 817.80	2.87	
			Лишћари	112 514.7	154.9	2 989.9	4.1	20 714.2	5 727.2	1 570.4	13 416.6	шум.пут. за пр.		5 761.50	5.87	
			Свеукупно	181 567.0	250.0	5 222.6	7.2	34 471.4	11 347.9	2 667.1	20 456.4	Укупно		8579.30	8.75	

Шумске површине у свијету данас захватају 4,11 милијарди ха или око једну четвртину од укупних копнених површина. Укупна дрвна маса на земљиној површини цијени се на око 130 милијарди m^3 , са годишњим прирастом од 1,8 милијарди m^3 , највеће резерве дрвне масе опадају на Азију и Сјеверну Америку. То су подручја Сибирске Тајге и пространих Канадских шума.

Годишња производња дрвне масе у свијету креће се у границама прираштаја 1,6 - 1,7 милијарди m^3 . Од тога милијарда m^3 користи се као индустријска сировина, а остатак се употребљава као гориво.

У свијету по једном становнику долази 0,59 ха шуме, Европи 0,34 ха, БиХ 0,57 ха шуме, док се Република Српска налази у самом врху Европе са 0,79 ха по једном становнику.

Босна и Херцеговина, а самим тим и Република Српска у њој, се налазе у самом врху европских земаља са постотком шумовитости од 44,6 % . Међутим, структура шума по категоријама није задовољавајућа, јер од укупних површина знатне површине заузимају голети подесне за пошумљавање (21 %) , неподесне за пошумљавање (6 %) и изданачке шуме (18 %).

Видљиве су огромне огољеле површине (голети), па према томе и огромне су обавезе свих, а посебно нашег Предузећа да се у наредном периоду површине способне за пошумљавање пошуме, као и да се врши мелиорација (превођење) изданачких шума у високи узгојни облик гдје за то постоје могућности. При овим радовима треба посебно посветити пажњу томе да се не врши фаворизовање (форсирање) пошумљавања са садницама четинара на стаништима која су предодређена за друге врсте.

Укупни годишњи прираст је 5,22 милиона m^3 , а годишњи етат 3,447 милиона m^3 свеукупне дрвне масе.

У високим шумама са природном обновом залихе износе 318 m^3 свеукупне дрвне масе/ха, односно око 222 m^3 /ха нето дрвне масе.

У високим деградираним шумама залихе свеукупне дрвне масе су 227 m^3 /ха, изданачким шумама 113 m^3 /ха, шумским културама 147 m^3 /ха и шумама неподесним и привремено неподесним за газдовање 187 m^3 /ха.

Ако се оване дода да се етат не остварује на цијелој површини, ради ниске отворености (односно великих трошкова извоза шумских дрвних сортимената), онда је и разумљив изузетно тежак процес одвијања производње у шумарству.

Ситуација у приватним шумама је далеко неповољнија.

Отвореност шума и шумског земљишта износи 8,75 km на 1000 ха. Она је још мања, ако би се искључили дијелови пута који пролазе кроз пољопривредно земљиште.

Поред тога, досадашња улагања у градњу нових путева у протеклом периоду не задовољавају, а углавном се улагало у поправке и одржавање постојећих путева.

Располажући са подацима да је у Словенији отвореност око 17 km, а у Њемачкој око 30 km на 1000 ха, онда нам је јасно зашто су нам, поред осталог трошкови производње велики.

IV ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2008. ГОДИНУ

Послови, задаци, активности и мјере у Производно-финансијском плану свих организационих дијелова и Предузећа у цјелини у 2008. години, биће преваходно усмјерени на чување и заштиту шума, његу и одржавање постојећих шумских култура, нова пошумљавања, унапређење и развој сјеменско-расадничке производње, искоришћавање шума (сјеча и израда шумских дрвних сортимената) у складу са реалним могућностима шумских састојина и одредбама шумскопривредних основа, приоритетна инвестициона улагања, унапређење стања у ловиштима којима газдују шумска газдинства, пружање квалитетних и правовремених стручних услуга у газдовању приватним шумама, те на стварању повољнијих услова рада и уопште бољег финансијског резултата.

Основ за припрему и доношење Плана су обавезе у газдовању шумама и ловиштима утврђене Законом о шумама, Законом о ловству, Законом о јавним предузећима, подзаконским прописима, шумско-привредним и ловним основама, Трогодишњим и годишњим плановима газдовања шумама, пројектима за извођење радова у шумарству, Програмом изградње шумских камсионских путева, Програмом израде шумско-привредних основа за наредни уређајни период и "Смјерницама за израду плана".

А ЗАЈЕДНИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАДУ ПРОИЗВОДНО- ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА 2008. ГОДИНУ

"Смјернице", односно "Заједнички елементи за израду плана", усвојене на сједници Управе одржаној 05.10.2007. године, засноване на прописима, одредбама шумскопривредних и ловних основа, годишњим плановима газдовања и пројектима за извођење радова у шумарству, присутној проблематици из претходне године, процјени будућих тржишних кретања, су основ реалне израде плана пословања. Ради сагледавања реалности израде Плана по организационим дијеловима и на нивоу Предузећа по свим сегментима планирања преносимо интегрални текст "Смјерница" за израду овог документа:

1. Сјеменско-расадничка производња и шумскоузгојни радови

1.1. У циљу стварања потребних услова за производњу квалитетног шумског сјемена познатог поријекла, планирати радове и везано за њих трошкове на ревизији, регистрацији и уређивању сјеменских састојина, са акцентом на регистрацији сјеменских састојина лишћарских врста и воћкарица. Сходно одређењу Управе Предузећа, највећи дио послова уређивања сјеменских састојина врши "Центар за сјеменско-расадничку производњу", а само мањи дио шумска газдинства. На основу праћења обилности урода сјемена потребно је планирати бербу сјемена из регистрованих сјеменских објеката.

У "Сјеменско-расадничком центру" Добој, производњу шумских садница планирати у складу са стањем залиха утврђених по врсти, старости и начину производње садног материјала у 2007. години, стварним потребама шумских газдинстава, могућностима пласмана на домаћем тржишту (пошумљавања у приватним шумама) као и могућност пласмана ван граница Републике Српске.

Производња у "цепним расадницима", у складу са одлуком Управе Предузећа, ограничена је на његу постојећих садница у расадницима, док се

сјетва и производња нових садница неће вршити. На слободним површинама се може планирати производња љековитог биља.

Трошкове расадничке производње треба планирати по врсти производа и старосној структури на бази усвојених Норматива за сјеменско-расадничку производњу.

1.2. У шумскоузгојне радове у оквиру просте репродукције који су утврђени у ШПО за уређајни период морају се планирати сви радови (у просјечном годишњем обиму) утврђени за високе шуме са природном обновом и шумске културе (проста репродукција).

Анализа извршења шумскоузгојних радова по шумско-привредним основама показује да поједина шумска газдинства касне са реализацијом предвиђеног обима тих радова, па се планирани, а неизвршени радови, морају прерасподјелити у преосталом уређајном периоду како би се сустигли планирани радови по шумско-привредним основама.

Посебну пажњу посветити планирању радова на њези и одржавању постојећих шумских култура (чишћење од корова, изданака и избојака и неопходне прореди). Уколико стварно стање шумских култура (загушеност од корова, изданака и избојака због недовољне његе и одржавања у протеклом периоду) захтијева да се радови на њези и одржавању култура планирају у обиму већем од предвиђеног у плану шумско-узгојних радова у шумскопривредној основи, обавеза је сваког газдинства да у таквим случајевима планирају увећан обим тих радова.

Пројекте за извођење по објектима урадити благовремено.

То ће са аспекта финансијских показатеља као и због адекватног начина рјешавања избора врста дрвећа за пошумљавање даље помоћи при планирању расадничке производње.

1.3. У шумскоузгојне радове у оквиру проширене репродукције планирати радове предвиђене за високе деградиране шуме, изданачке шуме и голети у плану шумскоузгојних радова у шумскопривредној основи.

Обим тих радова које ће планирати шумска газдинства зависиће од финансијских средстава која се обезбиједи из проширене репродукције у шумарству Републике Српске и осталих извора финансирања (неуtroшена средства за просту репродукцију у складу са Законом о шумама, донације, остварена добит у пословању шумског газдинства и ЈПШ) као и од обима извршених експлоатационих радова ове двије категорије шума у претходној години.

Напомена: План шумско-узгојних радова доставити по шумским управама и укупно за газдинство

1.4. Доследно примијенити Упутство за технички пријем (колаудацију) и провјерити сву потребну документацију.

Примијенити типске обрасце плана шумскоузгојних радова, извјештај о извршењу шумскоузгојних радова и катастра шумскоузгојних радова (кат б).

2. Заштита шума

Угроженост шума је вишеструка, било да се ради о човјеку, биљним болестима, инсектима или природним непогодама. Да би се што успјешније супроставили потенцијалним штеточинама неопходно је поставити сталну дијагнозу, а поготово прогнозу тока напада, последице и мјере борбе. Закључком Скупштине РС обавезује се Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде да, у складу са Законом о заштити биљака, успостави Извјештајно-прогностичку службу у оквиру Министарства до краја 2007.г.

Послове, мјере, задатке и активности у области заштите шума планирати у складу са стварним стањем на терену, Правилником о шумском реду и Програмом мјера и активности на заштити шума у ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац који обухвата:

- заштиту шума од човјека (од бесправних сјеча и бесправног промета шумских производа и бесправног заузимања шума и шумског земљишта);
- заштиту шума од штетног дјеловања стоке и дивљачи;
- заштиту шума од штетног дјеловања инсеката и гљива;
- заштиту шума од пожара, уз обавезно доношење оперативних годишњих планова заштите од пожара и гашења истих (или иновирање тог плана из претходне године).

2.1. Када је у питању заштита шума од бесправних сјеча, бесправног промета и бесправног заузимања шума и шумског земљишта потребно је у овој области планирати:

- Доследно провођења Акционог плана Владе Републике Српске за сузбијање незаконитих активности у сектору шумарства и дрвне индустрије у Републици Српској.
- Контролу лугарских реона минимално једанпут годишње,
- Формирање и опремање интерне контроле у ШГ (ако је предвиђено Систематизацијом) и њена сарадња са Интерном контролом на нивоу Предузећа и осталим контролним органима.
- Обнављање уништених граничних знакова.

Везано за разграничење државне и приватне шуме и шумског земљишта у следећој години наставити рјешавање узурпација, имајући у виду да је донешен нови Закон о узурпацији ("Сл. гласник РС", број; 70/06 од 24.07.2006. године), којим су одређени рокови, носиоци и поступак рјешавања узурпација. Треба истаћи да поменути Закон предвиђа (чланови 17. и 18.) успостављање граничне линије (тамо гдје то није урађено раније) између шума и шумског земљишта, с једне стране, и пољопривредног земљишта, с друге стране.

2.2. Обзиром да су шуме у Републици Српској у последњих неколико година најугроженије од штетних инсеката (сипаца четинара) шумска газдинства су предузимала неопходне мјере које су резултирале смањењем бројног стања ових штеточина на толерантни ниво у већини газдинстава, но и поред тога морају се у 2008. години планирати потребне активности (и трошкови везани за њих), у циљу смањења интензитета њиховог штетног дјеловања. Потребно је планирати појачане активности на потпуној санацији пожаришта из ранијих година (ово се

првенствено односи на ШГ "Горица") и пожаришта насталих као посљедица пожара у 2007. години (ШГ "Панос" идр.).

Сва ШГ су обавезна проводити активности на очувању и унапређењу здравственог стања шума, што се првенствено односи на:

- Потпуну сјечу и израду и реализацију случајних ужитака како у високим шумама тако исто и у шумским културама;

- У периоду од 01.04. до 30.09.2008. године у оквиру сјече и израде, у складу са Правилником о шумском реду, обавезно је корање свих шумских дрвних сортимената четинара, осим трупаца и стубова за водове. Ако се трупци и стубови за водове не реализују у року од 21 дан обавезно се морају окорати.

- Успостављање шумског реда у току сјече и израде шумских дрвних сортимената у цјелости у складу са одредбама Правилника о шумском реду;

- Шумски дрвни сортименти четинара израђени у периоду од 01.10.2007. године до 31.03.2008. године, а који у љетњем периоду не могу бити променовани под кором, морају бити у цјелости привучени од пања до камионског пута и отпремљени купцима најдаље до 30.04.2008. године;

- Правовремено постављање клопки са феромонским препаратима односно ловних стабала за сипце четинара, са савјесним и одговорним њиховим одржавањем, редовним праћењем и евидентирањем броја уловљених инсеката, као и редовним обавјештавањем надлежне Службе у Дирекцији Јавног предузећа.

2.3. Популација губара је у регресивном стадију, на шта је поред природних предатора у великој мјери утицало брзо и ефикасно сузбијање овог инсекта у претходном периоду у оним шумским газдинствима у којима се јавио у пренамножењу. У 2008. години је потребно планирати контролу терена и ускладити даље активности са властитим процјенама.

У појединим шумским газдинствима велики проблем представља појава суховрхости храста и имела јеле. Начин сузбијања ових патогена је, за сада, једино сјеча случајних ужитака на локацијама гдје је уочено њихово присуство.

2.4. Шумски пожари који су се дешавали ранијих година (нарочито у 2007. години), јасно су нам ставили до знања, да нека шумска газдинства нису у протеклом периоду у потпуности извршила све задатке садржане у Програму мјера и активности на заштити шума у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац. Полазећи од те чињенице, сва шумска газдинства су дужна, при изради свог оперативног плана заштите од пожара и гашења истих за 2008. годину, у тим плановима предвидјети сљедеће:

- Активности на просвјешћавању (едукацији) становништва на провођењу превентивних мјера у циљу спречавања појаве шумских пожара преко локалних медија (радио станице, новине и слично);

- На видна мјеста покрај путева, на ивицама шума истицање табли са натписима забране ложења ватре и заштите шума од пожара;

- У временским периодима критичним за појаву пожара (рано, топло и сушно прољеће и љето) обезбиједити осматрачку службу чији припадници морају да врше непрекидно осматрање са доминантних кота на ШПП-у. Истовремено, у сједишту шумског газдинства у нерадне дане и послје радног времена

обезбиједити дежурство ради благовременог пријема обавјештавања о појави пожара и организације брзе интервенције на његовом гашењу;

- Осматраче опремити одговарајућим средством везе (радио станица, мобилни телефон) те двогледом;

- У свим шумским газдинствима формирати интервентну противпожарну јединицу (од најмање тридесет припадника) за гашење пожара хитно по његовом откривању. Исту квалитетно опремити противпожарном опремом и обезбиједити јој на располагање одговарајуће возило како би била у могућности да ефикасно и у цјелини обавља постављени задатак. Интервентну јединицу формирати од радника у сталном радном односу у газдинству, а у случајевима када шумска газдинства не располажу довољним бројем радника у сталном радном односу, исту ће попунити пријемом радника по уговору о дјелу на те послове. Сви припадници те јединице морају предходно завршити обуку у гашењу пожара;

- На посебно угроженим мјестима (излетишта, објекти) обезбиједити постављање буради са водом или пијеском;

- У сарадњи са противпожарним инспекторима у МУП-а (у Станицама јавне безбједности) и Комуналном полицијом, спријечити спаљивање на отвореном простору отпада на постројењима за примарну прераду дрвета (приватне пилане);

- У сарадњи са припадницима Станице јавне безбједности додатно се ангажовати на откривању изазивача шумских пожара и подношењу пријава против истих надлежним органима правосуђа и МУП-а.

За подмирење трошкова везаних за све напријед наведене активности, шумска газдинства ће предвидјети у Производно-финансијском плану за 2008. годину потребна финансијска средства.

Дирекција Јавног предузећа ће на нивоу ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац планирати потребна финансијска средства за просвјетивање (едукацију) становништва на провођењу превентивних мјера у циљу спречавања појаве шумских пожара преко радио и ТВ станица и новина од републичког значаја, као и финансијска средства потребна за обављање осталих задатака Дирекције Јавног предузећа на заштити шума од пожара.

3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената

3.1. Обим сјече и производње шумских дрвних сортимената у свим шумским газдинствима планирати у висини просјечног годишњег етата по важећој шумскопривредној основи и у складу са реалним могућностима шумских састојина.

Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената мора се исказати појединачно за сваку категорију шума подесну за газдовање (високе шуме са природном обновом, деградиране високе шуме, шумске културе, изданачке шуме) и унутар сваке од тих категорија одвојено по врстама сјече (редовне сјече, случајни ужици) како је то и предвиђено у табели 3.1.

У напријед наведени обим сјеча укључује се и количина огревног дрвета планирана за малопродају у дубећем стању, а која се односи на продају локалном становништву.

Планирање обима сјече и производње шумских дрвних сортимената за 2008. годину вршити на основу пројеката за извођење радова у шумарству. Базу за план одјела предвиђених за сјечу чини сјекоред који је направљен за цио

уређајни период. Саставни дио плана чиниће и одјели који неће бити или ће дјелимично бити реализовани у току 2007. године.

Далеко више пажње него ранијих година треба посветити квалитетној припреми одјела за сјечу, ангажовању најквалитетнијих извођача радова у складу са Законом о јавним набавкама, кројењу шумских дрвних сортимената, квалитетном техничком пријему радова, те квалитетној евиденцији свих извршених радова.

Напомена: Бруто дрвна маса (крупно дрво) у табели 3.1. мора бити једнака укупним количинама за сваку категорију шума у табели 3.3. (План сјечиве дрвне масе у крупном дрвету по одјелима и одсјецима)

3.2. У табелу 3.2. уносе се подаци о планираном обиму сјеча (етат) за шуме подесне за газдовање и то појединачно за сваку од четири наведене категорије шума из важеће шумскопривредне основе, односно по шумскопривредној основи за протекли уређајни период (гдје је важност шумскопривредне основе истекла).

3.3. У табели 4.1. утврђује се динамика сјече и израде шумских дрвних сортимената за планирани обим из табеле 3.1., у табели 4.2. утврђује се динамика привлачења (и износа) шумских дрвних сортимената од пања до камионског пута, а у табели 4.3. динамика отпреме (реализације) шумских дрвних сортимената.

Количину (обим) шумских дрвних сортимената за коју се утврђује динамика у привлачењу (и износу) и отпреми (реализацији) чини количина тих сортимената из табела 3.1. увећана за дио количине прелазних залиха шумских дрвних сортимената изнад просјечног мјесечног планираног обима сјече и израде за 2008. годину (у процесу производње у току 2008. године планиране залихе шумских дрвних сортимената не могу бити веће од просјечне мјесечне планиране производње). Осим тога, у табели 4.2. план привлачења (и износа) треба умањити за количину која се реализује малопродајом у шуми на пању.

Динамички план у табелама 4.1., 4.2. и 4.3. мора се, у зависности од временских, теренских, тржишних и других услова, утврђивати што је могуће реалније.

Напомена: - укупно планиране количине у табели 4.1. морају бити једнаке нето дрвној маси у табели 3.1.

4. План реализације шумских дрвних сортимената

4.1. План реализације шумских дрвних сортимената (табела 5.) сачињава се на основу укупних количина тих сортимената из табеле 4.3. и цијена из Цјеновника шумских дрвних сортимената овог Предузећа. Примјењују се цијене на камионском путу или на пању (ако је отпрема извршена са шума пања). Ако се реализација врши са Централног стоваришта (у ШГ која то имају) или са привременог стоваришта које захтијева додатна улагања, ефекти такве продаје се не приказују у табели 5. него у табели 6. - Укупна реализација.

Према томе, у табели **5.** у колону "камионски пут+стовариште" уноси се збирно количина по сортиментима за оба стоваришта, по цијенама из цјеновника за камионски пут, а разлика (настала реализацијом по цијенама на централном стоваришту) се уноси у табелу **6**-укупна реализација.

При планирању вриједности реализације користиће се приједлог цјеновника који још није усвојен, а налази се као прилог Смјерницама.

Шумска газдинства су обавезна у 2008. години вршити продају дијела укупне количине трупаца путем јавног надметања (лицитација) у количини до 25 % од укупно реализоване количине трупаца. Ефекти такве продаје се приказују у табели 6.

Напомена: Количина и структура шдс у табелама 5. и 4.3. морају бити једнаке.

4.2. При изради овог Плана мора се имати на уму да је забрањена продаја шумских дрвних сортимената у дубећем стању изузев продаје одређених шдс сеоском становништву (огрев, ситно техничко, ограничена количина трупаца за изградњу и поправку породичних кућа и помоћних објеката на селу). Ово је регулисано посебним упутством о продаји шумских дрвних сортимената.

5. План укупне реализације

5.1. У табели 6. планира се укупна реализација (приходи). Рубрика "Реализација од шдс" има три колоне.

Прва: Дио реализације који се преноси из табеле 5.

Друга: Дио реализације који се односи на ефекте продаје са Централног стоваришта (вриједност продаје по продајним цијенама умањена за вриједност обрачунату по цијенама шдс на међустоваришту из Цјеновника).

Трећа: Дио реализације који се односи на ефекте лицитација (разлика између вриједности лицитиране количине по планираним лицитираним цијенама и вриједности те исте количине изражене по цијенама на камионском путу или стоваришту из важећег Цјеновника-зависно гдје се лицитација врши).

У колоне 4, 5. и 6. - Приходи од укидања резервисања, уносе се износи планираних трошкова насталих улагањем у шумско-узгојне радове, изградњу и реконструкцију шумских камионских путева и сва остала улагања која се финансирају из просте репродукције шума у складу са Законом о шумама, члан 38.

Колона 13-смањење вриједности залиха учинака, уколико се планира, уноси се са предзнаком "-".

Колона "Остали пословни приходи" обухвата оне пословне приходе (група 65) који нису садржани у колонама од 1-13. Збир колона од 1 до 14 мора одговарати износу укупних пословних прихода из табеле 8.

Колона "Укупно" мора бити идентична укупним приходима из табеле 8 (Табела прихода и расхода). Такође, колоне "Остали приходи", "Финансијски приходи" и "Приходи од усклађивања вриједности сталне имовине" (колоне 15, 16 и 17) морају бити исте као одговарајући приходи из табеле 8.

5.2. Сва шумска газдинства која планирају приход од осталих шумских производа дужна су:

- задужити стручно лице за обављање ових послова,
- обезбиједити складишни простор, откупне станице гдје ће се вршити откуп ових производа, обезбиједити мјерне инструменте и друго неопходно за функционисање истих,

- придржавати се Правилника о начину искоришћавања осталих производа,
- приликом откупа придржавати се Правилника о губицима на роби,
- благовремено ријешити питање циркулације финансијске документације,
- сва газдинства су дужна да на свом подручју изврше контролу промета осталих производа, те сходно законским прописима наплате предвиђене таксе 10 % за кориштење истих.

6. План радне снаге

6.1. Радну снагу планирати према систематизацији радних мјеста, а вишак радне снаге настојати програмски ријешити по законским прописима.

7. План прихода и расхода

7.1. У табели 8. планирају се приходи и расходи, и то аналитички како је у њој и назначено. У колони "Оцјена остварења за 2007. годину" треба остварене трошкове и приходе у досадашњем периоду у 2007. години пројектовати за цијелу 2007. годину. Планирана добит у 2008. години не смије бити мања од добити добијене у колони "Оцјена остварења за 2007. годину", уколико се то ипак деси уз наведену табелу је потребно приложити детаљно образложење за тако планирану добит.

При планирању трошкова плата примјењиваће се одредбе Општег и Појединачног колективног уговора са планираном цијеном рада у овом Предузећу до 180 КМ увећаном за остале накнаде.

Шумска газдинства код којих је нарушена финансијска равнотежа и остали релевантни финансијски показатељи пословања планираће нижу цијену рада у складу са реалним финансијским могућностима.

У рубрику - Трошкови зарада, накнада и остали лични расходи - планирати трошкове обрачунатих нето зарада и нето накнада зарада, трошкове пореза и доприноса и трошкове осталих личних расхода. У накнаде зараде спадају трошкови топлог оброка (без обзира да ли се исплаћују у новцу или је организована исхрана радника у кухињама, Ловачким кућама или угоститељским објектима), трошкови теренског додатка, трошкови регреса, зимнице, огрева.

7.2. Трошкове сјече и израде шумских дрвних сортимената и њиховог привлачења (и износа) од пања до камионског пута планирати и исказивати одвојено како је то и назначено у табели. Ти трошкови се планирају на основу цијена и обима поменутих радова у пројектима за извођење радова у шумарству. Цијене тих радова у поменутих пројектима морају бити утврђене на основу јединствених норми радова у шумарству и калкулацијама трошкова рада у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

Трошкови сјече и израде шумских дрвних сортимената и њиховог привлачења од пања до камионског пута утврђују се у пројектима за извођење радова у шумарству, полазећи од обавезе потпуног провођења Програма мјера на унапређењу квалитета и евиденције производње у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

У остале производне услуге планирају се трошкови изградње тракторских и анималних влака, трошкови транспорта шумских дрвних сортимената до

централних стоваришта и границе РС-е (када је у питању продаја ино-купцима) и други транспортни трошкови, трошкови одржавања камионских путева, тракторских и анималних влака, трошкови одржавања путничких и теренских возила и друга одржавања, трошкови закупнина, трошкови сајмова, трошкови рекламе и пропаганде, трошкови развојних услуга (истраживања, израда програма развоја, студије и слично), трошкови комуналних услуга, трошкови регистрације возила, накнада за коришћење ауто-пута, трошкови финансирања Генералне дирекције, трошкови шумско-узгојних радова.

У пројектима за извођење радова у шумарству у оквиру економске анализе поред директних трошкова обавезно је у структури расхода приказати и индиректне трошкове.

Уколико ШГ има капацитете за властиту производњу, или је извјесно да ће их имати у 2008. г. у складу са "Програмом увођења материјално-техничких средстава рада у шумарству", карактер и врста трошкова у односу на горе наведене се мијења у складу са учешћем производње у властитој режији у односу на укупну производњу.

7.3. За просту репродукцију шума-дугорочна резервисања, обавеза је у складу са чланом 37. Закона о шумама - пречишћени текст, да се планира издвајање финансијских средстава у износу најмање 10 % од укупне вриједности шумских дрвних сортимената предвиђене у плану реализације. Шумска газдинства која имају могућност могу у ту намјену планирати издвајање у износу већем од 10 % од поменуте вриједности.

7.4. У рубрику "Нематеријални трошкови" планирају се дневнице за службена путовања у земљи и иностранству, трошкови превоза радника на посао и с посла, трошкови накнада за употребу сопственог аутомобила у пословне сврхе, трошкове ноћења на службеном путовању, трошкови непроизводних услуга, трошкови репрезентације, трошкови премије осигурања, трошкови платног промета, трошкови чланарине, стипендије и кредити студентима и ученицима, накнада за рад члановима ученичких, омладинских задруга, трошкови огласа у штампи и другим медијима (осим за рекламу и пропаганду), таксе (административне, судске, регистрационе, конзуларне, локалне и друге), трошкови одржавања радничких спортских игара, трошкови слављења Крсне славе Предузећа и трошкови обиљежавања значајних јубилеја.

У рубрику "Остали нематеријални трошкови" планирају се трошкови пореза (на имовину, на оружје, противпожарна накнада, остали порези), издвајања за општине у складу са чланом 44. Закона о шумама и трошкови доприноса (допринос за рехабилитацију инвалида и остали доприноси).

Под категоријом "Непроизводне услуге" обавезно планирати трошкове сертификације шума у складу са Планом и програмом усклађивања газдовања државним шумама у РС са међународним стандардима и стицању ФСЦ сертификата за цијело предузеће (потребне информације у вези са сертификацијом се налазе на веб страници Предузећа).

7.5. При изради производно-финансијског плана, организациони дијелови код којих је нарушена финансијска равнотежа морају имати на уму чињеницу да финансијску консолидацију могу остварити само у том случају ако планирају и остварују максимално могућу добит, а организациони дијелови код којих није

нарушена финансијска равнотежа, такође, морају имати на уму чињеницу да постојећу стабилност могу одржавати и повећавати само у том случају ако планирају и остварују одређену могућу добит. Због тога сви организациони дијелови морају на једној страни планирати и остваривати максимално могући пословни приход, а на другој страни морају планирати и остваривати што је могуће мање све врсте расхода.

7.6. Напомена: Сви планирани приходи и расходи морају бити усклађени са Међународним рачуноводственим стандардима, Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа и важећим Аналитичким контним планом Предузећа.

При планирању трошкова водити рачуна да се трошкови за које се не може остварити право на одбитак улазног пореза на додатну вриједност (по Закону о ПДВ-у), планирају са урачунатим ПДВ-ом, а сви остали без ПДВ-а.

8. Прва пројекција плана инвестиционих улагања

8.1. У саставу производно-финансијског плана сачинити прву пројекцију плана инвестиционих улагања, а коначан план тих улагања сачинити након израде и усвајања завршног рачуна за 2007. годину.

При изради прве пројекције овог Плана, такође, се мора водити рачуна о реалним изворима финансирања тих улагања. Планови инвестиција који нису засновани на реалним (у највећем степену сигурним) изворима финансирања неће бити прихваћени. У складу са закључком Надзорног одбора ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац, приоритетно планирати следећа инвестициона **улагања:**

- Вриједност биолошких инвестиција (шумско-узгојних радова) у табели 9. преноси се из табеле 1.3.;
- Израда шумскопривредних основа за шумскопривредна подручја гдје је истекао рок важности ранијих ШПО-а, сходно донесеном програму.
- Пројектовање, реконструкција и градња шумских камионских путева према петогодишњем програму и трогодишњем плану пословања.
- Завршна улагања у реализацију Пројекта увођења јединственог информационог система у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

У прву пројекцију плана инвестиционих улагања треба унијети основна средства предвиђена по "Програму увођења материјално-техничких средстава рада у шумарству" чија набавка није реализована или се неће реализовати до краја 2007. по Плану инвестиционих улагања за 2007. годину.

Поштовање законских одредби у инвестирању и поштовање законских одредби о јавним набавкама је обавезно.

Напомена: При планирању набавке путничких аутомобила водити рачуна да се у планирану цијену, односно вриједност укључи ПДВ, јер се не може остварити право на одбитак улазног пореза.

8.2. Стамбену изградњу планирати према законским одредбама.

9. План образовања и стручног усавршавања

9.1. У табели 10. планирају се активности и трошкови образовања и стручног усавршавања ученика, студената и стално запослених радника у циљу унапређења газдовања шумама и укупног пословања организационих дијелова и Предузећа у цјелини.

План образовања и стручног усавршавања треба да произилази из потреба Јавног предузећа за одговарајућим кадровима, изражених интереса радника за усавршавањем у струци и из захтјева организације и технологије рада за стручним образовањем и усавршавањем, а у складу са Правилником о стручном образовању и усавршавању радника.

Облици сручног образовања и усавршавања радника и других лица су садржани у члану 7 Правилника о стручном образовању и усавршавању радника.

Трошкови образовања и стручног усавршавања из ове табеле сврставају се у Нематеријалне трошкове у табели 8.

10. Остали планови

10.1. Саставни дио Производно-финансијског плана овог Предузећа за 2008. годину су и:

- План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра Бања Лука (организациони дио овог Предузећа) чији је основни задатак израда шумскопривредних основа за државне и приватне шуме, те пројектовање путева у складу са усвојеним Програмом пројектовања шумских камионских путева и других радова у шумарству;

- План пословања Дирекције Јавног предузећа;

- Организациони дијелови Предузећа, у складу са Законом о јавним предузећима, Законом о јавним набавкама, Смјерницама и Упутством о набавкама, те Правилником о набавкама роба и услуга, обавезни су направити појединачне планове набавки (основна средства, ситан инвентар, резервни дијелови, ауто-гуме, заштитна средства, потрошни канцеларијски материјал, рекламни материјал, ХТЗ опрема, све врсте услуга и др.). Планови набавки треба да буду усклађени са планираним трошковима (табела 8.) и Првом пројекцијом плана инвестиционих улагања.

- План радова у приватним шумама заснива се на ШПО за те шуме и пројектима за извођење. Шумска газдинства која немају важећу ШПО годишње планове радиће на основу ранијег периода и на основу планова и захтјева власника тих шума. За годишње планове у приватним шумама који су рађени на основу неважећих ШПО, шумска газдинства ће тражити сагласност Ресорног министарства. Она шумска газдинства која из било којих разлога до сада немају склопљене уговоре о вршењу стручних послова у приватним шумама са подручним општинама морају исте одмах потписати;

- Годишњи планови газдовања ловиштима (додијељеним на газдовање шумским газдинствима) којима се морају планирати радови предвиђени ловним основама;

- Планови (за свако ШГ-о) шумских одјељења, по господарским јединицама, у складу са сјекоредом, за дознаку стабала за сјечу и израду пројеката за извођење радова у шумарству у току 2008. године чија ће се реализација (извођење радова) планирати за 2009. годину (Табела 11.) и

- Програми радова на утврђивању граница шума и шумског земљишта у државној својини и укњижавања државних шума и шумског земљишта у оквиру граница ШПП-а у катастар некретнина.

11. План активности на реализацији Споразума о дугорочној пословно-техничкој сарадњи ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац и Шумарског факултета у Бања Луци

11.1. У циљу унапређења образовања шумарских инжењера, научних радника на Шумарском факултету у Бања Луци и унапређења газдовања шумама и укупног пословања овог Предузећа потписан је Споразум о дугорочној пословно-техничкој сарадњи између ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац и Шумарског факултета у Бања Луци.

Овим Споразумом предвиђено је склапање годишњих уговора између потписника Споразума којим ће се утврдити конкретни послови (пројекти, програми, студије, стручни и научни задаци, савјетовања, семинари из области шумарства) и међусобне обавезе на реализацији тих послова. Подразумијева се да финансијска средства потребна за реализацију тих послова морамо планирати производно-финансијским планом.

Потребно је да уз производно-финансијски план за организациони дио доставите ваш приједлог актуелних питања и задатака из области шумарства које би требали ријешити заједно са Шумарских факултетом Бања Лука у току 2008. године.

12. Остале активности

12.1. Остале активности су:

- израда нове организације и систематизације послова и радних задатака у Предузећу као цјелини је планирана одмах по усвајању новог Закона о шумама.

- израда осталих аката у складу са Статутом Предузећа и Законом о јавним предузећима.

Б. ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН

Производно-финансијски план садржи:

- 1. План сјеменско-расадничке производње и план шумскоузгојних радова.**
- 2. План заштите шума и шумског земљишта.**
- 3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената.**
- 4. План реализације шумских дрвних сортимената.**
- 5. План укупне реализације.**
- 6. План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра.**
- 7. План пословања Дирекције Јавног предузећа.**
- 8. План радне снаге.**
- 9. План образовања и стручног усавршавања.**
- 10. План сертификације шума.**
- 11. План сарадње ЈП "Шуме Републике Српске" ад Соколац и Шумарског и Економског факултета Универзитета у Бањој Луци.**
- 12. План формирања и расподјеле укупног прихода.**
- 13. План расхода**
- 14. Прва пројекција плана инвестиционих улагања.**

1. Сјеменско-расадничка производња и шумско-узгојни радови

У оквиру пословне политике ЈПШ „Шуме РС“ а.д. Соколац, "Центар за сјеменско-расадничку производњу" Добој задужен је за очување генофонда шума Републике Српске и његово одрживо кориштење за производњу квалитетног сјемена и садног материјала. Главна карика у остваривању ове функције шума је реализација Пројекта изградње и пуштања у рад Сјеменског центра у расаднику "Станови" Добој. Са тим се ЈПШ "Шуме РС" активно укључује у токове савременог шумарства.

Једна од главних одредница у 2008. год. треба да буде развој и кориштење осталих ресурса на нивоу ЈПШ "Шуме РС", а носилац активности на едукацији, образовању, обуци кадрова, ускладиштењу, доради и паковању љековитог биља, гљива и воћкарица је "Центар за сјеменско-расадничку производњу" Добој.

У области генофонда и сјеменарства наставиће се израда Пројекта генетске мелиорације и уређења сјеменских објеката, што ће допринијети очувању и развоју генофонда, као и његовом правилном кориштењу. На основу стручне контроле и здравственог прегледа сјеменских објеката проводиће се политика мјера газдовања и управљања. У складу са процјеном урода биће сакупљено сјеме из признатих и регистрованих сјеменских објеката. У складу са пословном политиком ЈПШ "Шуме РС" и стратегијом ресорног Министарства, потребно је да се приступи изради Закона о шумском репродуктивном материјалу који је у складу са стандардима Европске уније.

Планирана производња садног материјала у 2008.год. је 17.925.850 комада садница од чега ЦСРП Добој производи 95 % садница. Структура производње садног материјала у ЦСРП Добој је следећа:

1.	Сјемениште	13.153.900	77 %
	Пикириште	3.978.525	23 %
2.	Класична производња	15.563.695	91 %
	Контејнерска производња	1.568.730	9 %
3.	Четинари	14.404.325	84 %
	Лишћари	2.728.400	16 %

Реализација садног материјала предвиђена је у количини од 5.914.120 комада садница, што представља довољну количину у складу са плановима за пошумљавање шумских газдинстава.

У 2008.год. предвиђен је плантажни узгој љековитог биља на површини од 47,5 ha са којих се очекује принос од 53.900 kg у вриједности од 140.180,00 KM. За очекивани принос предвиђено је набавка опреме за бербу, дораду и паковање.

Значајно је напоменути да је у саставу "Центра за сјеменско-расадничку производњу" Добој ушао и расадник "Горња Пухарска" Приједор са 5 ha.

У интересу задовољавања пошумљавања крша у плану је формирање расадника у Требињу за производњу шумског садног материјала за подручје субмедитерана и континенталног дијела крша, а који ће бити у саставу "Центра за сјеменско-расадничку производњу" Добој.

План шумско узгојних радова за 2008. годину на нивоу Јавног предузећа је приказан у следећој табели:

Р.Б.	Фаза рада	Ј.М.	оцјена остварења 2007.	Планирана 2008			Индекс план/оцјена
				Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно	
1	Припрема земљишта за природно подмлађивање	ha	2 073	2 540		2 540	123
2	Пошумљавање	ha	1 449	346	1 358	1 704	118
3	Попуњавање култура насталих садњом и сјетвом	ha	346	190	376	566	164
4	Прашење и окопавање	ha	513	173	413	586	114
5	Чишћење од корова и непожељних врста	ha	2 157	1 371	1 362	2 733	127
6	Прореди у културама	ha	638	1 166	513	1 979	310
7	Њега природног подмлатка	ha	3 933	6 252		6 552	167
8	Мелиорација изданачких шума	ha	2 105		4 227	4 227	201
9	Планирана количина садница у 000	kom	4 101	1 175	4 136	5 311	130

Из презентоване табеле може се видјети да је планирано повећање шумско-узгојних радова у односу на извршење у 2007. години.

Планирани шумско-узгојни радови у оквиру просте репродукције законска су обавеза и морају се у цијелости извршити. Уколико се деси да се у неким шумско-привредним подручјима планиране површине за пошумљавање садњом садница не могу обезбиједити у оквиру високих шума са природном обновом (природне плешине или скупине на којима је извршена гола сјеча), у таквим случајевима потребно је сагледати да ли су планови у важећим ШПО реални. Уколико се на бази детаљне анализе установи да је потребна израда

анекса ШПО, захтјев се упућује ресорном Министарству и ако га оно одобри приступа се изради потребне документације у временском периоду од шест мјесеци (Закон о шумама, члан 34).

Шумско-узгојни радови планирани у оквиру проширене репродукције шума извршаваће се у складу са степеном обезбјеђених финансијских средстава из проширене репродукције (обезбјеђених по основу члана 41. Закона о шумама) и осталих извора финансирања (донације, остварена добит у пословању шумских газдинстава, неутрошена средства просте репродукције) као и од обима извршених експлоатационих радова у високим деградираним и изданачким шумама. Шумска газдинства, која су у предходном периоду извршила голе сјече на одређеним површинама у поменуте двије категорије шума ће извршити пошумљавање тих површина одговарајућом врстом садница, а потом одржавати и његовати те културе без обзира у ком степену су обезбиједила финансијска средства из проширене репродукције шума. То се исто односи и на површине голети.

Сва шумска газдинства ће вршити комисијски колаудацију (технички пријем) извршених радова на пошумљавању (садњом садница, односно сјетвом сјемена) у складу са чланом 54. став 4. Закона о шумама након двије и пет година од извршених радова. На основу записника о колаудацији тих радова након пет година од њиховог извођења, ако су исти успјешно изведени, врши се искњижавање уложених финансијских средстава из инвестиција у току, а у том износу врши се увећавање вриједности шума.

2. Заштита шума и шумског земљишта

Значај чувања и заштите шума и шумског земљишта није потребно посебно истицати. Поред привредног и економског значаја, далеко је већи значај које шуме пружају кроз своје општекорисне функције, а које се огледају у утицају шума на остваривање повољног режима вода, спречавање ерозије земљишта, повећање квалитета питке воде, производњу кисеоника, стварању повољних услова за туризам, рекреацију и друге користи.

Због тога послови на заштити шума од бесправних сјеча и бесправног заузимања шума и шумског земљишта, од пожара, биљних болести, штетних инсеката и од штетног дјеловања дивљачи и стоке, заслужују посебну пажњу и траже сталну мобилност и одговорност у њиховом извршавању.

Послови, мјере, задаци и активности на заштити шума за 2008. годину планирани су у складу са стварним стањем на терену и Програмом мјера и активности на заштити шума у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" који обухвата:

- Заштиту шума од човјека (од бесправних сјеча и бесправног промета шумских производа и бесправног заузимања шума и шумског земљишта),

- Заштиту шума од пожара, уз обавезно доношење оперативних годишњих планова заштите од пожара и гашења истих (или иновирање тог плана из предходне године), као и израду Плана заштите од пожара (шумска газдинства која то нису урадила),

- Заштиту шума од штетног дјеловања инсеката (поткорњака и губара) и гљива и биљних болести,

- Заштиту шума од штетног дјеловања стоке и дивљачи.

У наредној 2008. години, у циљу подизања нивоа заштите шума од човјека планирано је следеће:

- посветити пуну пажњу реализацији Акционог плана на сузбијању незаконитих активности у сектору шумарства и дрвне индустрије,
- константна едукација лугарског особља, те подизање нивоа свијести свих запослених о потреби заштите шума,
- преко државних органа издејствовати ажурнији рад судских институција, јер је нерјешавање пријава за шумску штету један од главних разлога појаве бесправних сјеча,
- у наредном периоду потребно је извршити разграничење између државних и приватних шума гдје то до сада није урађено, а тамо гдје су гранични знаци уништени извршити њихово обнављање,
- очекујемо да ће се у наредном периоду остварити боља сарадња са органима МУП-а и истражним органима, како би у потпуности била прекинута пракса подношења пријава на нн починиоцу,
- на основу информација са терена градација губара се налази у завршној фази, потребно је наставити са континуираним праћењем стања на терену ради благовременог уочавања евентуалних нових пренамножења,
- интензивирати рад већ формираног Оперативног тима за заштиту шума, чији је задатак да врши континуирану координацију на нивоу Предузећа са сличним тимовима формираним у шумским газдинствима.

Обзиром да су шуме четинара у Републици Српској у последњих неколико година ипак најугроженије од штетних инсеката (сипаца четинара) и да прикупљени подаци у току 2007. године о њиховом бројном стању и нанесеним штетама показују да је њихово бројно стање још увијек у проценту изнад уобичајеног (толерантног), то се у наредном планском периоду намеће потреба за досљедно поштовање прописаних мјера заштите шума, што се посебно односи на:

- Потпуну сјечу, израду и реализацију случајних ужитака, како у високим шумама тако исто и у шумским културама;
- У периоду од 01.04. - 30.9. у години у оквиру сјече и израде, у складу са Правилником о шумском реду, обавезно је корање шумских дрвних сортимената четинара и бријеста, осим трупаца и стубова за водове. Ако се трупци и стубови за водове не реализују у року од 21 дан обавезно се морају окорати.
- Успостављање шумског реда у току сјече и израде шумских дрвних сортимената у цјелости ће се проводити у складу са одредбама Правилника о шумском реду;
- Правовремено постављање клопки са феромонским препаратима за сипце четинара, са савјесним и одговорним њиховим одржавањем, редовним праћењем и евидентирањем броја уловљених инсеката, те постављањем ловних и контролних стабала, уз обавезу редовног обавјештавања надлежне службе у Дирекцији Јавног предузећа.

У сегменту заштите шума од инсеката и биљних болести планирање на дужи период је врло тешко, јер појава ових штетних фактора зависи од низа непредвидивих околности.

И поред тога неопходно је пословање у шумарству проводити тако да би ризик од појаве биљних болести и штетних инсеката у градацији био што мањи. У

том смислу Предузеће ће се стриктно придржавати Правилника о шумском реду и других нормативних аката који регулишу ову област.

Ради благовременог откривања појаве неке болести или штетног шумског инсекта у пренамножењу преко Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде водиће се активност на формирању Извјештајне и дијагнозно прогнозне службе (ИДП служба).

Према плану за 2008. годину, на заштиту шума у Јавном предузећу шумарства "Шуме Републике Српске" треба да се утроши укупно 10.847.403 КМ. По структури тај износ чине следећи трошкови:

Заштита шума	Оцјена-остварења 2007	План 2008	Индекс план/оцјена
1	2	3	3/2
Чување шума (чуварска служба)	6 201 166	7 918 298	128
Заштита шума од пожара (и објеката)	778 770	1 019 138	131
Заштита шума од инсеката	586 023	595 046	102
Заштита шума од биљних болести	107 690	203 220	189
Заштита шума од елементарних непогода	131 050	169 500	129
Заштита дивљачи и ловних објеката	613 658	784 705	128
Остали видови заштите	70 545	157 497	223
Укупно	8 488 902	10 847 403	128

Оно што треба истаћи је да је најтеже заштитити шуму од пожара. У овом случају су врло битне превентивне мјере, будност чуварских служби као и едукације становништва. Имајући у виду узроке и штете које проузрокују пожари у току овог планског периода примјениће се адекватне превентивне мјере и активности на спречавању пожара.

Полазећи од чињеница да нека шумска газдинства нису у протеклом периоду извршила све задатке садржане у Програму мјера и активности на заштити шума при изради Оперативног плана заштите од пожара и гашења истих, у овом периоду планира се следеће:

- Едукација становништва на провођењу превентивних мјера у циљу спречавања појаве шумских пожара преко локалних медија (радио станице, новине и слично);

- На видна мјеста покрај путева, на ивицама шума истицање табли са натписима забране ложења ватре и заштите шума од пожара;

- У временским периодима критичним за појаву пожара (рано, топло и сушно прољеће, топло и сушно љето) обезбједиће се осматрачка служба чији припадници морају да врше непрекидно осматрање са доминантних кота на ШПП-у. Истовремено, у сједишту шумског газдинства у нерадне дане и послје радног времена обезбједиће се дежурство ради благовременог пријема обавјештавања о појави пожара и организације брзе интервенције на његовом гашењу;

- Осматрачи ће се опремити одговарајућим средством везе (радио станица, мобилни телефон) те двогледом;

- У свим шумским газдинствима формираће се (са тачно назначеним именима и презименима лица) интервентна противпожарна јединица (од најмање тридесет припадника) за гашење пожара хитно по његовом откривању. Иста ће се квалитетно опремити противпожарном опремом и одговарајућим возилом како би

била у могућности да ефикасно и у цјелини обавља постављени задатак. Интервентна јединица ће се формирати од радника у сталном радном односу у газдинству, а у случајевима када шумска газдинства не располажу довољним бројем радника у сталном радном односу, иста ће се попити пријемом радника по уговору о дјелу на те послове. Сви припадници те јединице морају претходно завршити обуку у гашењу пожара;

- На посебно угроженим мјестима (излетишта, објекти) обезбиједиће се постављање буради са водом или пијеском;

- У сарадњи са противпожарним инспекторима МУП-а (у станицама јавне безбједности) спријечиће се спаљивање на отвореном простору отпада на постројењима за примарну прераду дрвета (приватне пилане);

- У сарадњи са припадницима станица јавне безбједности додатно ће се ангажовати на откривању изазивача шумских пожара и подношењу пријава против истих надлежним органима правосуђа и МУП-а.

На нивоу Предузећа за плански период планирана су финансијска средства за подмирење трошкова просвјешћавања (едукација) становништва о провођењу превентивних мјера на спречавању појава шумских пожара. То просвјешћавање ће се реализовати у сарадњи са радио и ТВ станицама и то у раним прољећним и најтоплијим љетним данима када је опасност од појаве тих пожара најизраженија.

3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената

Висина планираног обима сјече и производње шумских дрвних сортимената одређена је Смјерницама за израду Производно-финансијског плана ЈПШ "Шуме Републике Српске" за плански период у висини просјечног годишњег етата по важећој шумскопривредној основи (појединачно за сваку категорију шума).

У току реализације плана шумска газдинства не смију вршити прекорачење планираног годишњег обима сјечиве дрвне масе, нити одступати од планираних одјељења за које су урађени Изведбени пројекти и у којима је предвиђена реализација планираног обима сјече. Само у изузетним случајевима и ако за то постоје оправдани разлози за таква одступања, шумска газдинства су дужна правовремено поднијети захтјев Управи Предузећа уз детаљно образложење.

Подлогу за израду Плана сјече и производње шумских дрвних сортимената чине: шумско-привредне основе, утврђени обим сјечиве дрвне масе у Смјерницама за израду Производно-финансијског плана за планску годину, пројекти за извођење радова у шумарству за планиране шумске одјеле који су израђени на основу усвојене методике за израду пројеката, користећи Јединствене норме радова у шумарству и калкулације цијена коштања радног дана, средства рада и остала потребна документација.

Шумска газдинства код којих је залиха шумских дрвних сортимената већа од просјечне мјесечне планиране производње у 2008. години, дужна су најдаље до краја јула мјесеца текуће године, свести те залихе на просјечну једномјесечну планирану производњеу (оптимална залиха).

У току извођења радова на реализацији планираног обима сјече и производње шумских дрвних сортимената за плански период, сва шумска газдинства ће у потпуности проводити Мјере на унапређењу квалитета и евиденција производње, које садрже следеће:

1. Након израде и доношења шумско-привредне основе, газдинства ће донијети годишње планове сјеча по одјелима (сјекоред) за наредни уређајни период.

2. У Производно-финансијском плану пословања годишњи и трогодишњи план сјече урадити по господарским јединицама, шумским управама, радним јединицама и одјелима.

3. Дознаку стабала и израду пројеката за извођење радова у шумарству у којима ће се ти радови изводити у наредној години, извршиће се у потпуности у текућој години до израде Производно-финансијског плана пословања за следећу годину. Пројекте за извођење радова у шумарству израђиваће се по усвојеној Методици за израду тих пројеката у Предузећу.

4. У пројектима за извођење радова у шумарству обавезно ће се планирати метод израде шумских дрвних сортимената предвиђен технолошким рјешењем у Изведбеном пројекту.

5. Обавезно је обројчавање дозначених стабала без обзира на врсту сјече (редовна сјеча, сјеча случајних ужитака). Шумски дрвни сортименти када се израде, приме и искласирају, обројчавају се у складу са Упутством о обројчавању плочицама ШДС (Сл.гласник РС 72/05).

6. Обавезно ангажовање стручних радника на пословима размјерања, кројења и класирања шумских дрвних сортимената од стране шумских газдинстава у току њихове израде без обзира на извођача радова.

7. У циљу остваривања реално могуће квалитетне структуре шумских дрвних сортимената и њихове просјечне продајне цијене, обавезно ће се вршити класирање у шуми код пања и евидентирати квалитетну структуру трупаца у премјерне књиге приликом пријема учинка од сјекача.

8. Обавезна је примјена Правилника о шумском реду и Правилника о евиденцији извршених радова и проведених мјера предвиђених шумско-привредном основом и пројектима за извођење радова у шумарству као и Правилника о промету производа шумарства. Обавезно је водити евиденције свих радова у производњи шумских дрвних сортимената по фазама рада у обрасце предвиђене правилницима и обрасце урађене од стране Дирекције Јавног предузећа, евиденције које су саставни дио шумско-привредне основе, а по упутствима приложеним уз те обрасце.

Лице које класира шумске дрвне сортименте у шуми код пања и које врши пријем учинка од сјекача, не може у истом одјелу вршити реализацију (отпрему) шумских дрвних сортимената.

9. Редовне и ванредне пописе шумских дрвних сортимената у оквиру шумско-привредног подручја, шумска газдинства ће вршити уз организацију и надзор Централне пописне комисије коју ће именовати директор Предузећа. Елаборат (извјештај) о извршеном попису, Централна комисија доставља на разматрање Надзорном одбору Предузећа.

Стручна лица која врше дознаку стабала за сјечу дужна су са становишта обезбјеђивања континуитета продукције дрвне масе строго водити рачуна да буду

заступљени сви стручни параметри приликом одабира стабала за сјечу, а у складу са одређеним техничким циљем датим по ШПО.

У току сјече и израде, сва дозначена стабла ће се посјећи и израдити. Радове на сјечи и изради шумских дрвних сортимената и њиховом привлачењу од пања до камионског пута, утовару, транспорту тих сортимената и њиховом истовару када се транспортују на централна стоваришта и до границе РС (када се продају ино купцима), на градњи и одржавању шумских комуникација, сва шумска газдинства ће уступати извођачима радова, који посједују Лиценцу за извођење радова у шумарству, путем јавног надметања, у складу са Правилником о поступку уступања радова и надзору над њиховим извођењем и Законом о јавним набавкама БиХ.

Задужена лица за реализацију изведбеног пројекта морају строго водити рачуна о: провођењу закљученог уговора са извођачем радова, о времену почетка и завршетка радова у одјељењу, динамици сјече и привлачења, употреби тракторских влака, успостављању шумског реда идр. За свако непоштовање уговора лице задужено за реализацију изведбеног пројекта мора писменим путем упозорити извођаче радова и дати му одређени временски рок за превазилажење настале ситуације. У случају да се недостаци не отклоне обавијестити одговорно лице да се уговор прекине и извођач радова стави на црну листу, те о насталом проблему одмах обавијестити Управу Предузећа. По завршеном извођењу радова врши се технички пријем. Технички пријем радова на искориштавању шума врши се одвојено од техничких пријема шумско-узгојних и заштитних радова. Комисију за технички пријем радова чине лица одговарајуће стручне спреме са најмање 3 године радног искуства на одговарајућим пословима. Код пријема радова на искориштавању шума комисија утврђује и записнички констатује да ли су начињене штете на земљишту, подмлатку и стаблима која остају у састојини. На основу података из записника о техничком пријему радова, лица са посебним овлаштењима код уговорног органа оцјењују да ли постоји основаност за обрачун накнада за начињене штете, и оцјењују рад стручних лица задужених за надзор и контролу над извођењем тих радова.

Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената за 2008. годину по организационим дијеловима и за Предузеће укупно, са освртом на оцјену остварења за 2007 годину, дат је у следећој табели :

Производња шумских дрвних сортимената по врстама и шумским газдинствима

Шумско газдинство	Врста дрвета	оцјена остварења 2007	планирано у 2008								Индекс план / остварење	
			Трупци			ТТ стубови	Рудно дрво	Остала обловина	Целулозно дрво	Огревно дрво		укупно
			Ф	Л	за резање							
<i>m3</i>												
"Бања Лука"	четинари	4 990			2 572		550		688		3 810	76
	лишћари	91 622	592	1 856	37 784		806		8 356	51 767	101 161	110
	укупно	96 612	592	1 856	40 356	0	1 356	0	9 044	51 767	104 971	109
"Оштрељ-Дринић"	четинари	76 209	807		55 613	1 599	4 521		9 617		72 157	95
	лишћари	41 908	1 677	413	15 449					22 966	40 505	97
	укупно	118 117	2 484	413	71 062	1 599	4 521	0	9 617	22 966	112 662	95
"Панос"	четинари	34 185	106	124	21 361	1 727	5 327	3 255	3 654		35 554	104
	лишћари	15 990	81	183	5 093				3 302	11 140	19 799	124
	укупно	50 175	187	307	26 454	1 727	5 327	3 255	6 956	11 140	55 353	110
"Бирач"	четинари	4 880			5 327	97	2 280		4 139		11 843	243
	лишћари	65 680	444	1 161	29 212				15 630	51 152	97 599	149
	укупно	70 560	444	1 161	34 539	97	2 280	0	19 769	51 152	109 442	155
"Градишка"	четинари	4 952			6 494	37	374	255	1 444		8 604	174
	лишћари	136 982	1 010	2 082	43 425			84		91 730	138 331	101
	укупно	141 934	1 010	2 082	49 919	37	374	339	1 444	91 730	146 935	104
"Добој"	четинари	7 397			3 543	1 616	1 750	31	2 037		8 977	121
	лишћари	37 099			8 463		1 708		682	24 488	35 341	95
	укупно	44 496	0	0	12 006	1 616	3 458	31	2 719	24 488	44 318	100
"Зеленгора"	четинари	13 400			12 999	497	1 062		3 197		17 755	133
	лишћари	38 600	300	747	11 833				6 669	22 019	41 568	108
	укупно	52 000	300	747	24 832	497	1 062	0	9 866	22 019	59 323	114
"Чемерница"	четинари	27 958			26 774	800	1 869		5 901		35 344	126
	лишћари	20 147		122	11 659					17 891	29 672	147
	укупно	48 105	0	122	38 433	800	1 869	0	5 901	17 891	65 016	135
"Врбања"	четинари	11 066			10 302		1 488		1 594		13 384	121
	лишћари	85 500			30 880					56 839	87 719	103
	укупно	96 566	0	0	41 182	0	1 488	0	1 594	56 839	101 103	105
"Мајевица"	четинари	35			44	10	55		62		171	489
	лишћари	12 265	26	129	3 695				4 116	10 946	18 912	154
	укупно	12 300	26	129	3 739	10	55	0	4 178	10 946	19 083	155
"Лисина"	четинари	21 053			16 633		1 354		5 591		23 578	112
	лишћари	33 197		245	12 297					22 046	34 588	104
	укупно	54 250	0	245	28 930	0	1 354	0	5 591	22 046	58 166	107
"Ботин"	четинари	6 117			5 831		1 055		2 164		9 050	148
	лишћари	11 121	21	31	4 681				1 869	11 307	17 909	161
	укупно	17 238	21	31	10 512	0	1 055	0	4 033	11 307	26 959	156

Шумско газдинство	Врста дрвета	оцјена остварења 2007	планирано у 2008								Индекс план / остварење	
			Трупци			ТТ стубови	Рудно дрво	Остала обловина	Целулозно дрво	Огривно дрво		укупно
			Ф	Л	за резање							
<i>т3</i>												
"Јахорина"	четинари	52 000		251	34 834	1 037	5 103	1 582	7 549		50 356	97
	лишћари	26 000		292	8 472				8 765	15 841	33 370	128
	укупно	78 000	0	543	43 306	1 037	5 103	1 582	16 314	15 841	83 726	107
"Приједор"	четинари	3 505			3 800		696		1 309		5 805	166
	лишћари	139 185	537	874	34 717	45	680		24 217	66 881	127 951	92
	укупно	142 690	537	874	38 517	45	1 376	0	25 526	66 881	133 756	94
"Рибник"	четинари	43 395	40	1 470	35 898	250	2 870		7 072		47 600	110
	лишћари	62 992	60	900	29 370					42 070	72 400	115
	укупно	106 387	100	2 370	65 268	250	2 870	0	7 072	42 070	120 000	113
"Сјемећ"	четинари	53 272	860		39 508	509	3 874		8 249		53 000	99
	лишћари	15 299		518	2 711					13 536	16 765	110
	укупно	68 571	860	518	42 219	509	3 874	0	8 249	13 536	69 765	102
"Романија"	четинари	84 909	114	1 474	63 062	372	7 233	840	11 630		84 725	100
	лишћари	7 701			2 184					7 402	9 586	124
	укупно	92 610	114	1 474	65 246	372	7 233	840	11 630	7 402	94 311	102
"Дрина"	четинари	2 266			1 316	205	482		97		2 100	93
	лишћари	58 492	222	773	29 935				3 439	29 503	63 872	109
	укупно	60 758	222	773	31 251	205	482	0	3 536	29 503	65 972	109
"Маглић"	четинари	52 440	156	304	50 013		4 474		6 034		60 981	116
	лишћари	28 380	80	220	9 960					16 745	27 005	95
	укупно	80 820	236	524	59 973	0	4 474	0	6 034	16 745	87 986	109
"Борја"	четинари	18 475			12 681	426	2 597		3 529		19 233	104
	лишћари	85 501	505	449	36 613		464		2 219	50 575	90 825	106
	укупно	103 976	505	449	49 294	426	3 061	0	5 748	50 575	110 058	106
"Височник"	четинари	73 400	520		64 255	232	2 312		9 793		77 112	105
	лишћари	15 461		130	3 882					8 533	12 545	81
	укупно	88 861	520	130	68 137	232	2 312	0	9 793	8 533	89 657	101
"Вучевица"	четинари	32 838	210	212	29 044	647	2 675		2 223		35 011	107
	лишћари	16 343	100	147	5 139					11 523	16 909	103
	укупно	49 181	310	359	34 183	647	2 675	0	2 223	11 523	51 920	106
"Горица"	четинари	83 573	103	137	52 400		7 697		16 303		76 640	92
	лишћари	23 210	150	173	8 768				9 000	22 151	40 242	173
	укупно	106 783	253	310	61 168	0	7 697	0	25 303	22 151	116 882	109
ЦГК	четинари								3 400		3 400	0
	лишћари	320								500	500	156
	укупно	320	0	0	0	0	0	0	3 400	500	3 900	1219
Укупно	четинари	712 315	2 916	3 972	554 304	10 061	61 698	5 963	117 276		756 190	106
	лишћари	1 068 995	5 805	11 445	386 222	45	3 658	84	88 264	679 551	1 175 074	110
	укупно	1 781 310	8 721	15 417	940 526	10 106	65 356	6 047	205 540	679 551	1 931 264	108

4. План реализације шумских дрвних сортимената

План реализације шумских дрвних сортимената је производ укупних планираних количина по сортиментима и цијена из приједлога Цјеновника производа искоришћавања шума чије се усвајање очекује до краја 2007 године.

Приликом реализације произведених количина шумских дрвних сортимената, мора се имати на уму следеће:

- **обавезна је примјена Упутства о обројчавању плочицама шумских дрвних сортимената ("Сл. гласник РС", број: 72/05),**
- **обавезна је примјена једнообразног купопродајног уговора и услова у њему,**
- **продаја вриједних дрвних сортимената (трупаца) путем лиценцијације је обавезна у количини до 25 % укупно реализоване количине трупаца, а у складу са одлуком Надзорног одбора,**
- **забрањена је продаја шумских дрвних сортимената у дубећем стању изузев продаје одређених шдс сеоском становништву (огрев, ситно техничко, ограничена колчина трупаца за изградњу и поправку породичних кућа и помоћних објеката на селу). Ово ће бити регулисано посебним упутством о продаји шумских дрвних сортимената.**
- **забрањена је компензација услуга за изведене радове са нашим робама,**
- **рад са непословним купцима и извођачима који не извршавају уредно радове, односно субјектима са "црне листе" је забрањен,**
- **пласману мање вриједних сортимената (рудно, целулозно и огревно дрво) мора се посветити изузетна пажња на свим нивоима, изналажењем добрих купаца и везивањем продаје квалитетних сортимената дијелом куповине и ових сортимената гдје је год то могуће,**
- **квалитет и солвентност купца је основ при одабиру пословног партнера.**

Из наредне табеле може се видјети да је у наредној години планирано повећање физичког обима реализације шумских дрвних сортимената за 9 % у односу на оцјену извршења у 2007 години.

Реализација шумских дрвних сортимената

РБ	Сортимент		оцена остварења 2007					план 2008					индекс план/оцена			
			ЈЛШ "ШУМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ"					ЈЛШ "ШУМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ"					количина	Вриједн.		
			Количина м3	Цијена КМ	Вриједност КМ	Сорт. структура	Процент обловине	Количина м3	Цијена КМ	Вриједност КМ	Сорт. структура	Процент обловине				
1	ЧЕТИНАРИ	за фурнир	3 813	191.11	728 752		0.68	2 683	212.00	568 796		0.48	70	78		
2		за љуштење	3 997	160.14	640 037		0.71	4 254	173.00	735 942		0.76	106	115		
3		за резање	I кв. класе	206 338	129.08	26 634 053		36.71	195 114	140.00	27 315 998		34.78	95	103	
4			II кв. класе	163 704	107.83	17 652 145		29.13	197 251	117.00	23 078 348		35.16	120	131	
5			III кв. класе	184 169	89.97	16 570 550		32.77	161 734	98.00	15 849 921		28.83	88	96	
6		Укупно	562 020	110.7	62 225 538	78.69	100.00	561 036	120.40	67 549 005	74.68	100.00	100	109		
7		ТТ стубови	5 112	125.71	642 654	0.72		10 051	130.65	1 313 149	1.34		197	204		
8		Рудно дрво	34 781	65.44	2 276 040	4.87		61 094	72.00	4 398 794	8.13		176	193		
9		Остала обловина	4 630	31.30	144 921	0.65		5 863	58.67	343 993	0.78		127	237		
10		Целулозно дрво	107 706	33.63	3 622 098	15.08		113 219	35.00	3 962 652	15.07		105	109		
11		Свеукупно:	714 249	96.48	68 911 251	100.00		751 263	103.25	77 567 594	100.00		105	113		
12	ЛИШЋАРИ	Трупци букве	за фурнир	2 308	349.67	807 206		0.64	4 322	382.00	1 651 004		1.17	187	205	
13			за љуштење	7 168	248.78	1 783 138		2.00	10 961	272.00	2 981 403		2.98	153	167	
14			за резање	I кв.	121 861	116.35	14 178 288		34.02	108 723	117.00	12 720 607		29.53	89	90
15				II кв.	109 212	84.91	9 272 880		30.49	115 738	90.00	10 416 426		31.44	106	112
16				III кв.	117 671	64.06	7 538 361		32.85	128 386	68.00	8 730 231		34.88	109	116
17			Укупно	358 221	93.74	33 579 874	37.68	100.00	368 130	99.15	36 499 672	35.09	100.00	103	109	
18		Трупци храста	за фурнир	F1	62	457.53	28 230		0.20	202	453.00	91 601		0.70	328	324
19				F2	472	353.52	166 929		1.55	774	372.00	287 783		2.69	164	172
20			за резање	I кв.	7 304	201.39	1 470 974		24.04	6 888	212.00	1 460 269		23.93	94	99
21				II кв.	9 646	139.85	1 348 957		31.75	9 336	147.00	1 372 371		32.43	97	102
22				III кв.	12 901	114.10	1 471 989		42.46	11	119.00	1 379 241		40.26	90	94
23			Укупно	30 385	147.6	4 487 078	3.2	100.00	28 790	159.47	4 591 265	2.74	100.00	95	102	
24			Трупци племенитих	2 368	179.90	426 015	0.25		2 591	199.79	517 649	0.25		109	122	
25		Трупци осталих	4 072	71.46	291 007	0.43		5 420	76.93	416 971	0.52		133	143		
26		Рудно дрво	2 850	53.49	152 443	0.30		3 478	56.00	194 768	0.33		122	128		
27		Остала обловина	236	75.53	17 826	0.02		129	87.81	11 328	0.01		55	64		
28		Целулозно дрво	61 596	41.70	2 568 322	6.48		88	45.55	4 036 153	8.45		144	157		
29	Огријев	491 075	37.74	18 534 115	51.65		551 871	40.55	22 375 770	52.61		112	121			
30	Свеукупно:	950 803	63.16	60 056 680	100.00		1 049 010	65.44	68 643 576	100.00		110	114			
31	ЛИШЋАРИ+ЧЕТИНАРИ		1 665	77.46	128 967 931	93.96		1 800 273	81.22	146 211	92.93		108	113		
32	Малопродаја огревног дрвета у дубећем стању		107 083	16.33	1 748 883	6.04		137 036	17.51	2 399 109	7.07		128	137		
33	СВЕУКУПНО		1 772 135	73.76	130 716 814	100.00		1 937 309	76.71	148 610 279	100.00		109	114		

5. План укупне реализације

Планирана укупна реализација (укупан приход по свим основама) износи 189.756.144 КМ и обухвата:

- Реализација од шдс.....	157.550.904 КМ
- Реализација укидањем резервисања по основу:	
○ шумско-узгојних радова.....	7.686.923 КМ
○ изградње и реконструкције путева.....	9.335.120 КМ
○ остало у складу са Законом.....	2.788.876 КМ
- Реализација од расадничке производње.....	1.870.525 КМ
- Реализација од ловства.....	393.593 КМ
- Реализација од осталих шум. производа.....	26.500 КМ
- Реализација од шумских штета (наплата).....	114.800 КМ
- Реализација од услуга у приватним шумама.....	2.272.116 КМ
- Повећање вриједности залиха учинака	193.440 КМ
- Остали пословни приходи	7.152.534 КМ
- Остала приходи	370.813 КМ

Реализација од шумских дрвних сортимената чини 83 % укупног прихода Предузећа и састоји се од реализације од продаје шдс на свим стовариштима и по свим видовима (шума пањ, међустовариште, централно стовариште и продаја путем лицитације). У табели на претходној страни приказана је планирана реализација шдс по цијенама из приједлога Цјеновника, а реализација по основу ефеката продаје са централног стоваришта и ефеката продаје путем лицитације приказана је у табеларном дијелу Плана.

Реализација шумскоузгојних радова и расадничке производње произилази из планираног обима извођења ових радове, те производње садница у планском периоду.

Структуру остале реализације чине: приходи од пословне дјелатности ИРПЦ-а Бања Лука и Центра за газдовање кршем Требиње, финансијски приходи, приходи из ранијих година и остали приходи.

Међу природним ресурсима Републике Српске ловне површине заузимају значајан простор и имају специфичну улогу у интегралном газдовању шумама. Ловне површине у Републици Српској су 2 170 000 ха што је 86 % укупне територије РС. ЈПШ "Шуме Републике Српске" газдује са 598 000 ха ловних површина. То је еколошки здрав простор, кога насељава аутохтона дивљач овог поднебља, високе трофејне вриједности. У погледу успјешности газдовања ловиштем у оквиру ЈПШ "Шуме Републике Српске" постоји широк квалитативни распон, од оних који раде и који су доста урадили и ловство одмах схватили као интегрални дио своје дјелатности, до оних који су у ловству недовољно учинили. Такво стање у појединим случајевима је углавном производ објективних околности, али и субјективних фактора. Значајан корак напријед у газдовању ловиштима ЈПШ РС направљен је у већини привредних (6 ловишта површине 99 500 ха) и посебних ловишта (4 ловишта површине 29 124 ха), која у сваком погледу и требају бити узор доброг газдовања.

Планови газдовања за ловишта додијељена на газдовање појединим шумским газдинствима раде се за период 01.04. текуће до 31.03. наредне године (01.04.2007 до 31.03.2008.), односно период биолошке ловне године, па као такви,

након одобрења од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, саставни су дио овог плана.

Садашње стање и ниво развијености ловства у ЈПШ "Шуме Републике Српске" одређују пословну оријентацију и мјере газдовања које ће се проводити на укупном простору од 597 638 ha.:

- У газдовању ловиштима и даље давати приоритет узгоју и заштити дивљачи са циљем постизања пуног господарског капацитета ловишта и коришћења реалног годишњег прираста.

- Дугорочније рјешавати питање кадрова за рад у ловству како оперативног тако и руководног и у том смислу утврдити ловству одговарајуће мјесто у унутрашњој организацији и систематизацији радних задатака.

- И даље је актуелно преиспитивање оправданости неких од преузетих ловишта на газдовање и то са становишта интереса ЈПШ и шумских газдинстава.

- Јединствен наступ на тржишту по питању цијена, услова коришћења и комплетног маркетинга.

- Стимулативним и другим мјерама стварати услове да дивљач у ловишту буде брига свих, посебно оперативно-техничког особља ЈПШ РС и локалних ловаца и њихових организација са којим треба успоставити и одржавати партнерске односе.

- Појачати ангажман медија у пропаганди ловства као ресурса еколошко-привредне категорије.

Услов за појачан и успјешнији рад на осталим (споредним) шумским производима је кадровско јачање и одговорни однос према свим пословима, у шумским газдинствима и Предузећу у цјелини, израда примјерних упутстава, те обезбјеђење и локација пратећих објеката (хладњача, магацина и др.) и тржишта.

Шумска газдинства која планирају приход од осталих шумских производа ће: задужити стручно лице за обављање ових послова, обезбиједити складишни простор, откупне станице гдје ће се вршити откуп ових производа, обезбиједити мјерне инструменте и друго неопходно за функционисање истих,

- придржавати се Правилника о начину искоришћавања осталих производа,
- приликом откупа придржавати се Правилника о губицима на роби,
- благовремено ријешити питање циркулације финансијске документације,
- сва газдинства су дужна да на свом подручју изврше контролу промета осталих производа, те сходно законским прописима изврше наплату предвиђене таксе 10 % за кориштење истих.

На пословима предвиђеним на подручју крша поред организационе трансформације интезивно ће се прићи обављању послова предвиђених донешеним Програмом од стране Владе Републике Српске (Сл. Гласник Републике Српске бр. 105/04).

6. План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра

Статутом ЈП "Шуме Републике Српске" организациони дио Истраживачко-развојни и пројектни центар, основан је с циљем да за наше Предузеће првенствено, а и за друге субјекте, израђује и извршава:

- шумско-привредне основе за државне и приватне шуме,
- ловне основе,
- пројектовање објеката ниско и високо градње,
- инвестиционо-техничку документацију,

- остале пројекте и програме,
- послове дијагнозно-прогнозне и извјештајне службе.

У току 2008. године, планирано је да се изврше следећи радови :

- Обрада теренских података и писање текстуалног дијела шумскопривредних основа за: "Рибничко", "Которварошко" и "Козарачко" шумскопривредно подручје.
- Прикупљање таксационих података за "Доње Врбаско" и за "Горње Дринско" шумскопривредно подручје.
- Прикупљање таксационих елемената и израда шумскопривредних основа за приватне шуме у општинама Соколац (дио некадашње општине Олово) и Крупа на Уни.
- Иако до сада нису склопљени уговори за пројектовање шумских камионских путева, планирано је пројектовање минимално 50 km шумских камионских путева. Уговори нису до сада потписани, јер су организациони дијелови у фази израде производно-финансијских планова чијим ће се усвајањем стећи услови за закључивање уговора о пројектовању.
- Израда ловних основа према потреби.
- Израда инвестиционо-техничке документације у износу од 30 000 КМ.

У 2006. години ИРПЦ је набавио хардверску и софтверску опрему потребну за развој информационог система у склопу јединственог информационог система Предузећа. Пошто је то обиман пројекат, његова имплементација се очекује и у 2008 години. Све активности рачунарског центра ИРПЦ-а око кадровских рјешења и осавремењавања центра биће усклађене са захтјевима Управе ЈПШ "Шуме РС".

ИРПЦ је спреман да конкурише за извођење радова за "Инвентуру шума на великим површинама" у 2008. години и посједује сву логистику за тај посао.

7. План пословања Дирекције

Ступањем на снагу Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Српске", број: 75/04) отворене су нове обавезе и нови услови за функционисање ЈПШ "Шуме Републике Српске", како у организационом тако и у функционалном смислу.

Пред Предузећем се нашла обавеза усклађивања организације и пословања са овим Законом, а као неопходност за његову интерпретацију јавила се потреба за усклађивањем Закона о шумама са његовим одредбама, што је и учињено Законом о измјенама и допунама Закона о шумама ("Службени гласник Републике Српске", број: 53/05). Након тога услиједиле су активности на доношењу Одлуке о промјени облика организовања предузећа, доношењу Статута Јавног предузећа и регистрације статусних промјена предузећа у смислу промјене облика организовања, назива Предузећа и усклађивања дјелатности са Законом о класификацији дјелатности и о регистру јединица разврставања.

Измјенама и допунама Закона о шумама у септембру 2006. године ("Службени гласник РС", број; 91/06 од 20.09.2006. године), право и обавеза управљања и газдовања државним шумама пренешено је на Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, док ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац, на основу генералног уговора задржава право коришћења и експлоатације државних шума и шумског земљишта, укључујући и обавезу одржавања.

С обзиром на централизацију Јавног предузећа и укидање својства правног лица за организационе дијелове, потребно је кадровско јачање свих сектора у оквиру Дирекције Предузећа, што подразумијева и преузимање највећег дијела стручних послова од организационих дијелова. У ту сврху почетком 2008. године очекује се израда, доношење и почетак примјене Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака на основу усвојене макроорганизације Предузећа.

Као важно питање у наредном периоду, јавља се и константно присутан проблем разграничења државних шума и шумског земљишта од приватних шума, а с обзиром на важност овог питања оно се мора рјешавати програмски, на основу прикупљених информација са терена и одређивања програмских приоритета у сарадњи са Републичком управом за геодетске и имовинско правне послове.

Посебну пажњу треба посветити рјешавању узурпација, имајући у виду да је донешен нови Закон о узурпацији ("Сл. гласник РС", број; 70/06 од 24.07.2006. године), у којем су одређени рокови, носиоци и поступак рјешавања узурпација.

Праћење свих осталих прописа и обезбјеђење услова за њихову примјену је стални задатак Сектора за правне, кадровске и опште послове.

Нормативним актима Предузећа дефинисани су задаци, дјелокруг и обим послова, те број непосредних извршилаца за извршење повјерених послова у Дирекцији.

Дирекција Јавног предузећа са сједиштем у Сокоцу и Одјељењем у Бањој Луци, ради ефикасности, оперативности и уједначености, на цијелом подручју Предузећа, обавља следеће послове:

- стручне послове за управљање државним шумама и шумским земљиштима, ловиштима додијељеним на газдовање те, организује газдовање шумама и обавља стручне послове у приватним шумама.

- налази најрационалнија рјешења у уређивању, узгоју, заштити и искориштавању шума, као и у инвестиционим улагањима,

- преко организационих дијелова обезбјеђује остваривање свих циљева и задатака постављених у шумскопривредним основама,

- израђује систем јединствених норматива рада и материјала, интерне стандарде, цјеновнике и друге интерне прописе,

- обавља маркетиншке и комерцијалне послове за потребе Јавног предузећа и усмјерава одвијање таквих послова у оквиру организационих цјелина,

- израђује планске документе сачињене у складу са Законом и Статутом Предузећа, те континуирано прати њихово провођење и сачињава адекватну анализу постигнутих резултата пословања,

- обједињава правне, кадровске, опште и информационе послове,

- обавља рачуноводствене, књиговодствене, финансијске и друге економске послове,

- развија сарадњу са научно-истраживачким институцијама,

- усмјерава и прати рад на реализацији одредаба Закона о шумама, Закона о ловству и осталих прописа, те прати ефикасност реализације донесених одлука, препорука и закључака органа управљања Предузећа,

У оквиру Дирекције формирана је служба за информационе технологије која ће у наредном планском периоду добити пуни свој значај какав заслужује, и прерасти у сектор који ће бити сервис свим осталим секторима, Управи и организационим дијеловима Предузећа. У наредном периоду ово Предузеће планира:

- технички унаприједити стање, набавком потребне информатичке опреме,
- извршити дигитализацију карата, као и обједињавање података о шумском фонду за цијелу РС /ГИС/,
- укључити све сегменте пословања у информациони систем,
- обавезати на коришћење све оне који су корисници информација из информационог система /запослени у Управи и Министарству/,
- направити стратегију развоја информационог система,
- извршити припреме за прелазак на нове технологије,
- прећи на нове информационе технологије,
- формирати јединствену базу податка.

У протеклом периоду завршено је формирање контролних органа у складу са Законом о јавним предузећима и новим Статутом Предузећа, а то су: Одбор за ревизију као спољни контролни орган (одлука Владе РС која је у функцији Скупштине ЈПШ Шуме РС донесена 26.01.2006. године) и Одјељење за интерну ревизију, као унутрашњи контролни орган (формиран одлуком директора Интерне-ревизије донесеном 15.11.2006. године).

Служби унутрашње контроле дата су веома широка овлаштења, а самим тим пред њу су постављени и велики задаци на евидентирању и спречавању свих неправилности у раду организационих дијелова. Њихове активности ће бити усклађене са програмом поступања по Извјештају о обављеној ревизији пословања ЈПШ „Шуме Републике Српске“ и са важећим законским прописима.

Служба унутрашње контроле ће вршити контролу :

- реализацију посјечене дрвне масе ЕТАТА у односу на ШПО,
- дозвољени етат (по категоријама шума, по газдинским класама и по врстама дрвета),
- издвајање и намјенско трошење средстава просте и проширене репродукције шума,
- припрему и извршење производње (квалитет изведбених пројеката и њихову дослиједну примјену на терену),
- провођење мјера заштите,
- стање залиха готових производа и друге робе,
- промет роба и услуга (провођење важећих процедура при закључивању уговора за услуге и јавне набавке),
- тачност и исправност извјештаја и усклађеност са евиденцијама,
- финансијско пословање организационих дијелова,
- тачност и квалитет периодичних извјештаја и завршних рачуна.

8. План радне снаге

Због одлуке о увођењу материјално техничких средстава рада у организационим дијеловима, дошло је до планског повећања радника управо за број тих извршилаца (руковаоца) тим средствима. По планским предвиђањима потребно је 3 911 радника чија је квалификациона структура следећа :

Укупно	ВСС	ВШС	ССС	НСС	ВКВ	КВ	ПК	НК	Укупно
Број запослених	591	107	1 780	34	69	836	143	351	3 911
%	15	3	46	1	2	21	4	9	100

"Смјерницама" је утврђено да се радна снага планира од стране шумских газдинстава на основу сопствене процјене када ће се увести средства рада.

9. План образовања и стручног усавршавања

За унапређење газдовања шумама, један од предуслова је повећање стручности и квалитета стручног рада запослених радника кроз додатна образовања и усавршавања. Исто тако, стипендирањем ученика и студената квалификациона структура се диже на виши ниво и обезбјеђују неопходни додатни кадрови, који су гарант бољег и стручнијег рада.

У ове сврхе предвиђено је укупно 681.291 КМ финансијских средстава, а њихова расподјела ће се вршити на основу Правилника донешеног на нивоу Предузећа.

10. План сертификације шума

Јавно предузеће шумарства "Шуме Републике Српске" је одабрало FSC стандарде и тако прихватило међународно признате стандарде за одрживо газдовање шумама.

Циљ FSC стандарда је:

- еколошки оправдано,
- друштвено корисно и
- економски одрживо газдовање шумама.

Након успјешно завршене главне процјене у шумским газдинствима "Лисина" Мркоњић Град, "Градишка" Градишка и "Сјемећ" Рогатица очекује се добијање појединачних FSC сертификата за газдовање шумама, за ова шумска газдинства. Ова три шумска газдинства и шумско газдинство "Височник" Хан Пијесак, које посједује FSC сертификат (од 2006. године), имају површину око 131 505 ha на којој је могућа годишња сјеча од 567 505 м³. Све ово је потврда одређености Јавног предузећа да газдовање свим државним шумама прилагоди FSC стандардима и за то добије **групни сертификат**. У складу са Одлуком, Јавно предузеће је приступило реализацији конкретних активности.

Успјешан развој предузећа је обавеза свих запослених, а постиже се заједничким напорима уз стално побољшање ефикасности у извршавању свих радних задатака. Предузеће очекује да ће за све државне шуме добити FSC сертификат у току 2008. године.

Провођење активности на прилагођавању газдовања међународним стандардима у свим шумским газдинствима је у току, о томе су обавијештене интересне стране (извођачи радова у шумарству; купци шумских дрвних сортимената; добављачи; представници локалних заједница-градова, општина, мјесних заједница; представници организација и удружења грађана-еколози, ловци и др.; Републичка управа за инспекцијске послове; као и друге интересне стране), а с циљем ефикаснијег прилагођавања строгим захтјевима стандарда.

Да би се добила потврда о газдовању шумама у складу са Међународним стандардима, неопходно је испунити све захтјеве стандарда.

Свим шумским газдинствима су достављени Генерички стандарди за газдовање шумом, нацрт FSC националних стандарда за БиХ, одлуке Управе Предузећа везане за сертификацију шума, упутства и препоруке као и измјене уговора са извођачима радова и одредби других аката Предузећа.

11. План сарадње ЈПШ "Шуме Републике Српске" ад Соколац са Шумарским и Економским факултетом.

У циљу унапређења производње ЈПШ "Шуме Републике Српске" ад Соколац, ће у 2008. години одређене послове и задатке обављати у сарадњи са Шумарским и Економским факултетом.

Пословно-техничка сарадња са Шумарским факултетом ће се односити на следеће послове:

- Контролу израде ШПО.
- Производњу шумског сјемена: стручна и здравствена контрола сјеменских објеката и расадника.
- Израду стратегије развоја шумарства, праћење реформских процеса и организационе трансформације.
- Радове на издвајању и регистрацији заштићених подручја.
- Израду научно-истраживачких радова из области шумарства.

Под сарадњом са Економским факултетом подразумевамо следеће активности:

- Пројекте корпоративног управљања.
- Пројектовање система интерних контрола и интерних контролних поступака (израде пројектних модела, обуке кадрова и имплементације пројеката).
- Пројектовање система интерне ревизије (израде пројектних модела, обуке кадрова и имплементације пројеката).
- Пројекат управљања кадровима (планирање кадрова, анализа послова, селекције кадрова, оцјењивање, формирање базе података о њима итд.)
- Пројекат из области маркетинга.
- Припрема подлога за капиталне и остале инвестиције.
- Израда развојних и инвестиционих пројеката.
- Пројектовање кластера у шумарству.
- Пројектовање ланца вриједности и система квалитета.
- Развој међународне пословно-економске сарадње.
- Израда документације и пројеката за приступање и учешће у међународним фондовима.
- Израда оперативних и финансијских планова.
- Консултантска помоћ Предузећу из области економије.
- Обуке, семинари и остале видове сарадње.

12. План формирања и расподјеле укупног прихода

План формирања и расподјеле укупног прихода (план биланса успјеха) направљен је на бази процијењеног обима производње као резултат свега онога што је већ речено у вези са физичким обимом производње. Сви ови елементи су приказани у овом плану и послужили су за планирање прихода и трошкова, те очекиване добити.

У односу на остварени укупни приход из 2006. године и очекивани из 2007. године, планира се повећање укупног прихода у 2008. години за 20%, односно 21%.

План формирања и расподјеле укупног прихода види се из следеће табеле:

Ред. бр.	Елементи		Оцјена остварења у 2007 Износ (КМ)	План 2008 Износ (КМ)	%
1	Пословни приход		156 774 603	189 385 331	121
2	Пословни расход		151 450 613	181 398 493	120
3	Остали приход		1 527 619	309 820	20
4	Остали расход		2 465 184	944 814	38
5	Финансијски приход		7 667	53 993	704
6	Финансијски расход		477 251	442 911	93
7	Приходи од усклађ.вријед.стал.имовине		14 000	7 000	50
8	Расходи од усклађ.вријед.стал.имовине				
9	Укупни приход		158 323 889	189 756 144	120
10	Укупни расход		154 393 048	182 786 218	118
11	Бруто резултат	Бруто добитак	3 930 841	6 969 926	177
12		Бруто губитак			
13	Порези и доприноси из добитка		393 084	696 993	177
14	Нето резултат Предузећа	Нето добитак	3 537 757	6 272 933	177
		Нето губитак	0	0	

Захваљујући бржем расту укупног прихода (20%) од укупних расхода (18%), у односу на оцјену остварења за 2007. год., планиран је раст бруто добити за 77 %.

Шумска газдинства која имају велика потраживања од акционарских друштава дрвне индустрије су највећи дио тих потраживања привремено отписала (теретила расходе ранијих година), а један дио тих потраживања ће бити отписан у складу са прописима у следећој години, што директно утиче на финансијски резултат. Таква потраживања, уколико се евентуално потпуно или дјелимично наплате у 2008. години, било редовним путем или из стечајне масе дужника, увећаће планирани приход као ванредан приход.

Реално је очекивати да ће планирана добит бити значајно пребачена уколико се тренд позитивних ефеката лицитације из 2007. године настави истим темпом и у следећој години.

Међутим, недостатак обртних средстава у дужем периоду, код неких организационих дијелова Предузећа, намеће интензивнији рад на поправљању ликвидности, односно дуготрајан и темељит рад на финансијској консолидацији.

То првенствено подразумијева:

- потпуно извршавање планираних задатака,
- спровођење донешених мјера из претходне године, у потпуности,
- повећање учешћа више вриједних сортимената,
- свођење свих залиха на оптимум,
- програмско рјешавање вишка радне снаге,
- провођење мјера штедње на свим нивоима,
- одабир квалитетних, доказаних и солвентних купаца,
- бољу наплату и утуживање дужника,
- инвестирање у складу са могућностима,
- стимулативно награђивање запослених.

13. План расхода

Предвиђени планирани расходи (трошкови) су 182 786 218 КМ, а структура је дата у следећој табели:

Ред. бр.	Врста расхода		Оцјена остварења у 2007 Износ (КМ)	План 2008 Износ (КМ)	индекс
1	Пословни расходи	Набавна вриједност продате робе	78 657	162 000	206
		Трошкови материјала	3 421 986	5 570 147	163
		Трошкови горива и енергије	2 956 044	3 840 210	130
		Трошкови плата и накнада плата	50 060 029	57 650 652	115
		1 - сјеча и израда шумских дрвних сортимената	14 748 762	16 934 531	115
		2 - привлачење шумских дрвних сортимената од пања до кам. пута	26 909 433	31 821 457	118
		Укупно/1+2/:.....	41 658 195	48 755 988	117
		3-Остале производне услуге	18 388 151	25 135 588	137
		Укупно трошкови производних услуга /1+2+3/:	60 046 346	73 891 576	123
		Амортизација основних средстава	7 702 546	8 292 356	108
		Проста репродукција шума - дугорочна резервисања	13 238 646	15 242 755	115
		Нематеријални трошкови	13 946 359	16 748 797	120
			Укупно:	151 450 613	181 398 493
2	Остали расходи	Губици по основу расходовања, продаје и отписа основних средстава и нематеријалних улагања	392 120	52 118	13
		Расходи из ранијих година и мањкови	29 000	43 000	148
		Отписи обртних средстава и остало	2 044 064	849 696	42
		Укупно:	2 465 184	944 814	38
3	Финансијски расходи	Финансијски расходи из односа са повезаним правним лицима			
		Расходи камата и негативних курсних разлика	444 506	438 161	99
		Отписи дуг. финансијских пласмана и остали финансијски расходи	32 745	4 750	15
		Укупно:	477 251	442 911	93
4	Ревалоризациони расходи	Расходи од усклађ.вријед.сталне имовине			
		Укупно:			
Свеукупни расходи			154 393 048	182 786 218	118

Највећи дио планираних расхода чине пословни расходи, односно 99 % од укупних расхода. У оцјени остварења за 2007. пословни расходи чине 98 % укупних расхода.

У структури пословних расхода производне услуге чине највећу ставку трошкова 41 %, односно 73,9 милиона КМ, од чега сјеча, израда и привлачење учествује са 66 % у укупним производним услугама. Трошкови зарада и накнада зарада чине 32 % пословних расхода, а проста репродукција шума - дугорочна резервисања за обнављање шума 9 % укупних пословних расхода. Категорија нематеријалних трошкова чини 9 % укупних пословних расхода, од чега највећи дио отпада на издвајања за развој општина са којих потичу продати дрвни сортименти, по основу Закона о измјенама и допунама закона о шумама (СЛ. ГЛ. РС. Број 53/05), у укупном планираном износу од 9,4 милиона КМ или 10% од вриједности продатих ШДС по цијенама у шуми на пању. Ови трошкови укупно чине 57% свих нематеријалних трошкова и представљају велико оптерећење поготово за она шумска газдинства која имају ниску акумулативну способност и неликвидност у пословању. Очигледно је да приликом одређивања висине издвајања по овом основу није адекватно процјењена финансијска могућност Предузећа и негативни утицаји ових издвајања на пословање. Чињеница да висина ових издвајања у Плану за 2008. годину премашује висину укупно планиране бруто добити и да је стопа издвајања знатно изнад важеће у земљама из окружења, наводи на потребу покретања иницијативе за смањење те стопе и свођење у реалне оквире, што треба имати у виду приликом израде новог Закона о шумама.

Расходи су планирани на основу:

- остварених трошкова за 2006. и очекиваних из 2007. године,
- Општег и Појединачног колективног уговора,
- Јединствених норми радова у шумарству и калкулација, те пројеката за извођење радова, и
- законских прописа и уредби.

За боље пословање, односно бољи финансијски резултат поред остварења зацртане производње и побољшања њене квалитетне структуре, предвиђена је штедња на свим нивоима и сегментима.

Нарушена финансијска равнотежа код једног броја шумских газдинстава се може поправити повећањем прихода с једне и смањеним трошковима с друге стране.

14. Прва пројекција инвестиционих улагања

План инвестиционих улагања представља оцјену потреба за инвестицијама у сваком шумском газдинству, или другој организационој цјелини Предузећа са приоритетима будућег инвестирања који су раније одређени одлуком Надзорног одбора. Ти приоритети у инвестирању су:

- **биолошке инвестиције (шумскоузгојни радови),**
- **шумскопривредне основе,**
- **пројектовање и градња шумских камионских путева,**
- **реализација Пројекта јединственог информационог система.**

У напријед наведена инвестициона улагања морају се утрошити цјелокупна планирана средства просте репродукције шума – дугорочна резервисања.

Предвиђена су укупна улагања у износу од 53 400 645 КМ, а структура се види из следеће табеле:

Врста инвестиције		Оцјена остварења у 2007	План 2008	%
Биолошке инвестиције	проста реп.	3 138 674	4 374 511	139
	прош. реп.	3 596 740	6 782 710	189
Изградња шумског камионског пута		2 902 905	6 357 041	219
Реконструкција шумског камионског пута		1 033 840	4 442 850	430
Израда ШПО		1 165 481	1 563 540	134
Информациони систем		380 944	315 300	83
Набавка основних средстава		3 307 350	23 948 640	724
Изградња објеката		837 633	4 235 143	506
Улагање у стамбене потребе радника			308 000	
Остало		270 385	1 060 741	392
Укупно		16 633 952	53 388 476	321

Повећање плана инвестиционих улагања у односу на очекивана улагања је више од три пута. Разлог овоме је првенствено доношење Програма увођења материјално-техничких средстава рада у шумарству средином 2007. године од стране Надзорног одбора и Скупштине Предузећа, с циљем набавке производних капацитета намијењених за експлоатацију шума, одржавање путева, изградњу шумских камионских путева и тракторских влака и шумскоузгојне радове, имајући у виду стратешко опредјељење Предузећа за набавку властитих средстава у висини најмање 30% од укупних потреба за тим средствима (разлика ће се и даље обезбијеђивати од екстерних понуђача радова). Поменута средства из "Програма" су била предвиђена Планом инвестиција за 2007. годину, али је само мали дио набављен у текућој години (моторне пиле) тако да је већина пренешена у Прву пројекцију плана инвестиција за 2008. годину. Други значајан разлог за повећање планом предвиђених инвестиционих улагања у односу на претходне двије године је обавеза реализације Трогодишњег плана пословања Предузећа за период 2006.-2008. пошто је 2008. година задња година овог планског периода.

Свако инвестирање морају да прате:

- адекватне одлуке органа Предузећа,
- сагласности и грађевинске дозволе,
- пројектна рјешења (објекти ниско и високоградње),
- рјешење имовинско-правних односа (објекти ниско и високоградње),
- додјела уговора извођачима радова у складу са Законом о јавним набавкама,
- увођење извођача радова у посао (објекат рада),
- именовање надзорног органа,
- испостављање ситуација за извршени рад (привремене и окончане),
- технички пријем, употребну дозволу, те
- колаудациони записници, који уз пратећу документацију чини основ за књижење у основна средства.
- куповина основних средстава у складу са Законом о јавним набавкама.

**Комплетан и коначан план инвестиција ће бити сачињен након израде
Завршног рачуна и садржаваће:**

1. Изворе (расположива средства) што чини:

- остатак, односно дио добити намијењен за инвестирање по завршном рачуну претходне године, те планирана средства за ове намјене текуће године,
- амортизација основних средстава, неутрошена, те планирана за текућу годину,
- средства просте и проширене (уколико се добију) репродукције шума, неутрошена средства из претходне и планирана за текућу годину,
- кредитна средства (банке, осигуравајући заводи, штедионице међународних институција и друго),
- донације и друго.

2. Инвестиције по врсти, количини и вриједности и то:

- биолошке инвестиције,
- изградња и реконструкција шумских камионских путева,
- израда шумскопривредних основа,
- улагања у јединствени информациони систем
- набавка основних средстава
- изградња објеката, те сва остала основна средства

ЗАКЉУЧЦИ:

- **Обавеза израде Производно – финансијског плана за 2008. годину** проистиче из одредби Статута Предузећа којим је предвиђено да осим израде Трогодишњег плана пословања у складу са Законом о јавним предузећима, наше Предузеће има обавезу израде и годишњих планова чији је задатак конкретизација планираних пословних задатака, прилагођена евентуално измјењеним околностима у односу на раније дефинисане у важећем Трогодишњем плану, односно кретањима на тржишту и економском окружењу те измјењеном положају Предузећа у оквиру привредног и правног система Републике.
- **Веома важан моменат у правном положају Предузећа који неоспорно утиче на његов економски положај и успјех у пословању је Измјена и допуна Закона о шумама усвојена од Народне скупштине РС у септембру 2006. године којом је регулисано да "Шумама и шумским земљиштем у власништву Републике Српске управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде". Даље је предвиђено да ће Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде "на основу уговора пренијети право коришћења и експлоатације државних шума и шумског земљишта, укључујући и обавезе одржавања, на Јавно предузеће шумарства које ће се организовати као друштво капитала – акционарско друштво, у складу са Законом о јавним предузећима и Законом о предузећима. Пренос права и обавеза ће бити регулисан уговором". Истим чланом 2, став 2 Измјена и допуна поменутог закона речено је "Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде ће закључити генерални уговор са Јавним предузећем шумарства "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац". У периоду израде овог Плана уговор са Министарством није потписан, а то се очекује у најскорије вријеме. У току је израда новог Закона о шумама који ће неоспорно још детаљније формулисати, поред осталог, правни и економски положај нашег Предузећа у односу на газдовање државним шумама.**
- **Савремени концепт газдовања шумама подразумева поред остваривања непосредних привредних користи и остале значајније функције шума као регулатора влажности и падавина, конзервације земљишта и станишта бројне дивљачи, стабилизације биосфере и општег екосистема, стабилизације и одржавања здраве човјекове и радне средине. Значи, поред максималне продукције дрвета, односно продукције других добара, циљ је и остваривање бројних заштитно – регулаторних и социо – културних функција шума.**
- **Као израз потребе и намјере остваривања свих функција шума наведених у претходном закључку, Предузеће је у 2006. години покренуло активности на прилагођавању газдовања шумама**

- Међународним стандардима у овој области. Једно шумско газдинство, "Височник" Хан Пијесак је у 2006. години добило FSC сертификат за газдовање шумама, а у 2007. години је извршена сертификација још три шумска газдинства и то : "Лисина" Мркоњић Град, "Градишка" Градишка и "Сјемећ" Рогатица, након детаљног прегледа документације и радова на терену од стране независног акредитационог тијела за издавање FSC сертификата, те је констатовано да је газдовање шумама прилагођено Међународним FSC стандардима и да ће ова три шумска газдинства добити сертификат чији ће носилац бити Дирекција Предузећа. У 2008. години очекује се добијање FSC сертификата за цијело Предузеће те би се у потпуности прешло на газдовање шумама по међународним стандардима, и постало би еколошки оправдано, друштвено корисно и економски одрживо.
- У 2008. години наставиће се активности на реализацији Акционог плана на сузбијању незаконитих активности у сектору шумарства и дрвне индустрије, у свим сегментима остваривања планских задатака уз јачање људских и материјалних ресурса као претпоставке задовољавајућих резултата таквих активности. У протеклом периоду завршено је формирање контролних органа Предузећа у складу са Законом о јавним предузећима чији је задатак да (поред осталог) са Републичком управом за инспекцијске послове, шумарском инспекцијом, Полицијом РС, ЕУПМ-ом, ЕУФОР-ом, царинским органима, органима правосуђа дође до највећег степена заштите шума од незаконитих активности у њима и нелегалног промета ШДС. С тим у вези постигнута је потпуна транспарентност свих пословних активности у Предузећу путем информисања заинтересоване јавности преко интернет сајта што ће добити на још већем значају у 2008 години. Планира се продаја трупаца четинара и лишћара путем централизованог јавног надметања у количини до 25 % укупно реализоване количине трупаца.
- План обезбјеђује континуитет одрживог газдовања шумама у складу са шумско-привредним основама, којима је предвиђен годишњи етат од 3,44 милиона m^3 свеукупне дрвне масе и чини 66% од годишњег прираста (5,27 милиона m^3). Планом се предвиђа производња од 1.931.264 m^3 нето масе дрвних сортимената што представља 82,15% просјечног годишњег етата за шуме подесне за газдовање по ШПО. Оваквим односом величина, могуће и планиране сјече и висине годишњег прираста свеукупне дрвне масе долази до сталног повећања залиха свеукупне дрвне масе.
- Почетком 2008. године предстоји завршетак израде и усвајање Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака јединственог за цијело Предузеће који ће замјенити важеће „Правилнике“ по организационим дијеловима

Предузећа, све у складу са усвојеном Макроорганизацијом Предузећа, чиме се стичу услови за рационалнији распоред постојеће радне снаге као и програмско рјешавање евентуалног вишка радника.

- План обезбјеђује максимализацију профита и пораст профитабилности од пословне активности Предузећа у односу на раније године. Коефицијент профитабилности (количник разлике пословних прихода и пословних расхода и пословних прихода), као један од основних економских индикатора успјешности пословања је 0,0422 и већи је од очекиваног за 2007. годину за 24,2% са приближно истим обимом производње шумских дрвних сортимената и бољим финансијским ефектима, како по основу прихода од продаје ШДС, тако и по основу осталих пословних прихода. Планирана је бруто добит која је већа за 10 % него у Трогодишњем плану за период 2006 – 2008 (за 2008 годину).
- Максимализација профита подразумјева, уз максимално повећање свих врста прихода и смањење укупних расхода и свих врста трошкова по мјестима и носиоцима, те њихово свођење на најмањи могући ниво. У изради Плана посебан акценат је стављен на минимализацију индиректних трошкова производње (нематеријални трошкови, непроизводне услуге). Ограничене су могућности рационализације и минимизирања трошкова када се ради о издвајањима по основу Закона. Тако у категорији нематеријалних трошкова највећу појединачну ставку чине издвајања у складу са чланом 44. Закона о шумама, односно 10% финансијских средстава од вриједности продатих ШДС утврђене по цијенама у шуми на пању у цијеновнику Јавног предузећа шумарства, за развој општина са којих потичу продати сортименти. Та средства чине 57 % укупних нематеријалних трошкова, више од 5 % укупних пословних расхода, односно 9,4 милиона КМ, што је износ већи од планиране бруто добити за 2008. годину. Имајући у виду висину издвајања по овом основу у Федерацији БиХ и замљама у окружењу (висина стопе од 2% до 3 %), намеће се потреба покретања иницијативе за смањење поменуте стопе издвајања по овом основу што се очекује као рјешење у новом Закону о шумама.
- Обезбјеђен је раст имовине предузећа кроз инвестициона улагања (изградња и реконструкција шумских камионских путева, израда ШПО, информациони систем и остала основна средства), и то из више извора: амортизације основних средстава, дугорочних резервисања за репродукцију шума, средстава за проширену репродукцију шума, остварене добити и других извора. Планом предвиђена инвестициона улагања за 2008. годину су већа од оцјене остварења инвестиција за 2007. годину за више од три пута (300%), имајући у виду реализацију Програма увођења материјално техничких средстава рада у шумарству.

- Поред поменутих улагања значајну ставку представљају улагања у обртна средства предузећа, односно одржавања текуће и дугорочне ликвидности као предуслова успјешног пословања.
- Исто тако, значајна су улагања у шуме и шумски фонд који се не воде у билансној позицији Предузећа, у облику шумскоузгојних радова на подизању, одржавању и њези постојећих шумских култура, те пошумљавању голети и потребним радовима у високим деградираним и изданачким шумама и другим радовима. Повећање шумског фонда који по Закону не чини имовину Предузећа само по основу улагања у шумско-узгојне радове износи 11,2 милиона КМ што је више од оцјене остварења за 2007. годину за 30% и оствареног за 2006. годину за 78 %.
- Удио прихода по основу реализације осталих шумских производа у укупном приходу још није на задовољавајућем нивоу, али су ипак планирана значајна средства и очекује се значајан резултат од улагања у ове сврхе у организационој јединици Предузећа –Центру за сјеменско-расадничку производњу Добој (производња свих врста садница за потребе Предузећа и продају екстерним купцима, производња љеко-биља) и шумским газдинствима која су раније имала тзв. "цепне расаднике", гдје се производња шумских садница обуставља, а постепено на слободним површинама прелази на производњу љеко-биља. У сјеменско – расадничком центру "Добој" планиран је укупан приход у износу од 2,05 милиона КМ што је повећање у односу на оцјену остварења укупног прихода у 2007. години за 26% и остварени приход у 2006. години за 42%. У 2008. години планирани су приходи од ловства у износу од 394 хиљада КМ што није велики износ, али се постепено стварају услови за све успјешније газдовање ловиштима у оквиру Предузећа.
- Такође значајне приходе остварује "Истраживачко-развојни и пројектни центар" Бања Лука гдје је планирано у 2008. години већи приход од очекиваног у 2007. години за 19 %.
- Они организациони дијелови који не остваре планом зацртане задатке, који остваре евентуални губитак у пословању, биће подвргнути стручној анализи утврђивања узрока који су довели до таквог стања.
- Евентуално остварени губитак организационих дијелова и Предузећа у цјелини повлачи за собом одговорност руководних радника. Зато је питање одговорности за извршење послова сваког појединца императив и у интересу напретка цијелог Предузећа, а они који то не поштују морају сносити адекватне последице.

- Посебно наглашавамо обавезу свих организационих дијелова као и Предузећа у цјелини, да евентуалне недостатке и пропусте констатоване по ранијим ревизорским извјештајима Главне службе за ревизију јавног сектора Републике Српске, Одјељења за интерну ревизију Предузећа и овлашћене ревизорске куће "Пословни информатор – ревизија" за 2006. годину у потпуности отклоне, као и да поступе по препорукама садржаним у њиховим извјештајима. Свако непоштовање налаза и мишљења поменутих ревизија у сфери реализације Производно-финансијског плана за 2008. годину, повлачи одговорност свих радника Предузећа, а поготово руководних.

ДИРЕКТОР

Неђо Илић, дипл.инж.шум.

САДРЖАЈ

I УВОД	2
II ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОСЛОВАЊА У 2007. ГОДИНИ	3
1. УРЕЂИВАЊЕ ШУМА	4
2. СЈЕМЕНСКО-РАСАДНИЧКА ПРОИЗВОДЊА И ШУМСКО-УЗГОЈНИ РАДОВИ	4
3. ЗАШТИТА ШУМА	5
4. ИСКОРИШЋАВАЊЕ ШУМА	6
5. ИНВЕСТИЦИОНА УЛАГАЊА	7
6. ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ И МЈЕРЕ ФИНАНСИЈСКЕ КОНСОЛИДАЦИЈЕ	7
7. ЦЕРТИФИКАЦИЈА ШУМА	8
8. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ	8
III САДАШЊЕ СТАЊЕ ШУМАРСТВА	9
IV ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2008. ГОДИНУ	12
A ЗАЈЕДНИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАДУ ПРОИЗВОДНО- ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА 2008. ГОДИНУ	12
1. Сјеменско-расадничка производња и шумскоузгојни радови	12
2. Заштита шума	14
3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената	16
4. План реализације шумских дрвних сортимената	17
5. План укупне реализације	18
6. План радне снаге	19
7. План прихода и расхода	19
8. Прва пројекција плана инвестиционих улагања	21
9. План образовања и стручног усавршавања	22
10. Остали планови	22
11. План активности на реализацији Споразума о дугорочној пословно-техничкој сарадњи ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац и Шумарског факултета у Бања Луци	23
12. Остале активности	23
B. ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН	24
1. СЈЕМЕНСКО-РАСАДНИЧКА ПРОИЗВОДЊА И ШУМСКО-УЗГОЈНИ РАДОВИ	24
2. ЗАШТИТА ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА	26
3. ПЛАНИРАНИ ОБИМ СЈЕЧЕ И ПРОИЗВОДЊЕ ШУМСКИХ ДРВНИХ СОРТИМЕНАТА	29
4. ПЛАН РЕЛИЗАЦИЈЕ ШУМСКИХ ДРВНИХ СОРТИМЕНАТА	34
5. ПЛАН УКУПНЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	36
6. ПЛАН ПОСЛОВАЊА ИСТРАЖИВАЧКО-РАЗВОЈНОГ И ПРОЈЕКТНОГ ЦЕНТРА	37
7. ПЛАН ПОСЛОВАЊА ДИРЕКЦИЈЕ	38
8. ПЛАН РАДНЕ СНАГЕ	40
9. ПЛАН ОБРАЗОВАЊА И СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА	41
10. ПЛАН ЦЕРТИФИКАЦИЈЕ ШУМА	41
11. ПЛАН САРАДЊЕ ЈПШ "ШУМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ" АД СОКОЛАЦ СА ШУМАРСКИМ И ЕКОНОМСКИМ ФАКУЛТЕТОМ	42
12. ПЛАН ФОРМИРАЊА И РАСПОДЈЕЛЕ УКУПНОГ ПРИХОДА	42
13. ПЛАН РАСХОДА	43
14. ПРВА ПРОЈЕКЦИЈА ИНВЕСТИЦИОНИХ УЛАГАЊА	45
ЗАКЉУЧЦИ:	48

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД

Табела 1.1. План потребних сјемена за сјетву у расадницима.....	1
Табела 1.2. План производње садног материјала	1
Табела 1.3. План шумскоузгојних радова	7
Табела 2. План заштите шума	12
Табела 3.1. План сјече по категоријама шума	13
Табела 3.2. Планирани обим сјеча /ЕТАТ/.....	51
Табела 4.1. Динамика сјече.....	55
Табела 4.2. Динамика привлачења	56
Табела 4.3. Динамика отпреме	57
Табела 5. План реализације шумских дрвних сортимената.....	58
Табела 6. План остале (укупне) реализације.....	63
Табела 7. План радне снаге.....	64
Табела 8. План расхода	66
Табела 8.1. Формирање и расподела укупног прихода.....	68
Табела 9. План инвестиционих улагања.....	69
Табела 10. План образовања и стручног усавршавања.....	76